

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

GLAVA DUŽNOSTI ZEKATA

(nužne godišnje tačno određene milostinje za siromahe, poreza za pomaganje siromašnih muslimana)

I govor Allaha, uzvišen je (On - Allah): "I uspostavite molitvu i dajte zekat...." (taj Božiji govor, te Božije riječi su dokaz da je zekat nužan, obavezan vjerski propis).

(Ta prva rečenica može se tretirati kao nastavak naslova pa onda glasi ovako: i govora Allaha, tj. GLAVA dužnosti zekata i -GLAVA- govora Allaha, uzvišen je (On, Allah): "I uspostavite molitvu i dajte zekat....".)

A rekao je Ibnu Abas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice: pričao mi je Ebu Sufjan, bio zadovoljan Allah od njega, pa je spomenuo hadis Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. pa je Ebu Sufjan spomenuo svoj razgovor sa Irakiljem o Muhamedu a.s.), pa je (u toku toga razgovora) rekao (o Muhamedu a.s. Ebu Sufjan Irakilju): "Zapovjeda nam molitvu, i zekat, i povezanost (sa rodbinom) i čednost (poštenje)."

PRIČAO NAM JE Ebu Asim Dahhak, sin Mahleda, od Zekerija-a, sina Ishaka, od Jahja-a, sina Abdullaha sina Sajfije, od Ebu Mabeda, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslao Muaza u Jemen, pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Pozovi ih k svjedočenju da nema boga osim Allaha i da sam ja poslanik Allaha; pa ako se oni pokore za to (tomu, tj. tome, tome su povinu), pa objavi im (daj im na znanje) da je Allah propisao njima pet molitava u svakom danu i noći; pa ako se oni pokore za to (u tomu, u tome), pa objavi im da je Allah propisao njima milostinju u njihovim imovinama, uzima se (ona) od njihovih imućnih (bogatih) i vraća se (ona, tj. daje se, razdjeljuje se) na njihove siromašne (dakle uzima se od imućnih i daje se siromašnima)."

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete od Ibnu Usmana, sina Abdullaha sina Mevheba, od Musa-a, sina Talhata, od Ebu Ejuba, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek rekao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Izvijesti me za (jedan) posao (tj. o poslu koji) će me uvesti (u) raj." Rekao je (narod): "Šta je njemu? Šta je njemu?" A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Potreba (velika je ono) šta (što) je njemu (palo na um da pita). Obožavaćeš Allaha i nećeš pridruživati s Njime (nijedne) stvari (ništa), i uspostavljaćeš molitvu, i davaćeš zekat (milostinju) i spajaćeš (tj. povezivaćeš) se sa rodbinom (rodacima - pa će te vršenje tih djela uvesti u raj)." A rekao je Behz: pričao nam je Šubete, rekao je: pričao nam je Muhamed, sin Usmana, i njegov otac Usman, sin Abdullaha, da su njih dva čula Musa-a, sina Talhata, od Ebu Ejuba o ovome (da je pričao). Rekao je Ebu Abdullah: Bojim se da bude Muhamed nezapamćenim. On je samo Amr.

(To jest: U ovom drugom senedu navedenog hadisa Šubete objašnjava da je sinu Usmanovu ime Muhamed, a to nije tako. Pravo je to da je sinu Usmana ime Amr, jer Muhamed nije zapamćen, a Amr jest.)

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Abdurrahima, rekao je: pričao nam je Affan, sin Muslima, rekao je: pričao nam je Vuhejb od Jahja-a, sina Seida sina Hajjana, od Ebu Zur'ata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) Beduin došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Uputi me na (takav jedan) posao kada budem radio njega, unići ću (u) raj." (Dakle: Za koji posao, ako ga budem radio mogu ući u raj.) Rekao je: "Obožavaćeš Allaha, nećeš pridruživati s Njime (nijedne) stvari (ništa), i uspostavljaćeš propisanu molitvu, i izvršavaćeš zaduženu (uzakonjenu, propisanu) milostinju, i postićeš (mjesec) ramadan (ramazan)." Rekao je (Beduin): "Tako mi (Onoga) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci (tj. moći - a to znači: Tako mi Boga) neću povećati na ovo (tj. Neću više raditi nego samo ono što je propisano, obavezno)." Pa pošto je okrenuo leđa (tj. Pošto je Beduin otišao), rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ko (je takav da) veseli njega da pogleda k (jednom) čovjeku (tj. u jednoga čovjeka) od stanovnika raja, pa neka pogleda k ovome (tj. u ovoga Beduina)."

PRIČAO NAM JE Museded od Jahja-a, od Ebu Hajjana, rekao je: izvijestio me Ebu Zur'ate od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o ovome (tj. o navedenom hadisu).

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, pričao nam je Hammad, sin Zejda, pričao nam je Ebu Džemrete, rekao je: čuo sam Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

Došlo je izaslanstvo (plemena) Abdul-Kajsa Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa su rekli: "O poslaniče Allaha, zaista ovo pleme od Rebi'ata (plemena, tj. ovaj ogranak plemena od plemena Rebi'ata je u takvom položaju da) su već rastavili (teren) između nas i između tebe nevjernici Mudara (plemena koji su nastanjeni na terenu između nas i tebe), i nismo (u mogućnosti da) stizemo (dolazimo) k tebi (ni u kojoj drugoj prilici) osim u svetom mjesecu, pa zapovjedi nam za (jednu) stvar (tj. nešto važno što) ćemo uzeti njega od tebe i pozivaćemo k njemu (svakoga) ko je iza nas (ostao u plemenu)." Rekao je: "Zapovjedam vam za četiri (tj. četiri stvari) i zabranjujem vam četiri (stvari): (zapovjedam za) vjerovanje u Boga i svjedočenje da nema boga (božanstva) osim Bog - i svezao je (Muhamed a.s. pri tom) sa svojom rukom ovako (dva prsta da pokaže da je to jedna jedinstvena stvar vjerovanje u Boga i svjedočenje da nema boga osim Bog) - i uspostavljanje molitve, i davanje zekjata i da izvršite (za državnu blagajnu) petinu (od onoga) što ste zaplijenili (u ratu protiv neprijatelja); a zabranjujem vam (da držite i da imate išta) od hrge (kafrge, tj. suda od kore tikve), i lonca (zelenog ćupa, vrča), i kahnja (suda, izdubljenog u panju ili trupcu drveta) i zasmolita (tj. zagledisanoga suda)."

(Sve navedene vrste posuda su se tada upotrebljavale za alkoholna pića, pa im je zbog toga zabranio sve te posude.)

A rekao je Sulejman i Ebu Numan od Hamada: vjerovanje u Boga svjedočenje da nema boga osim Boga. (Dakle bez "ve-i" riječi iman i šhadet.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman Hakem, sin Nafi'a, rekao je: izvijestio nas je Šuajb, sin Ebu Hamzeta, od Zuhrije, rekao je: pričao nam je Ubejdulah, sin Abdullaha sina Utbeta sina Mesuda, da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao:

Pošto je preminuo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i bio Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, (postao kalif-vrhovni rukovodilac islamske države poslije smrti Muhameda a.s.) i zanijekao je (porekao je vjeru, odmetnuo se od vjere onaj) ko je zanijekao

od Arapa (- odlučio je Ebu Bekjr da povede rat protiv odmetnika), pa je (na tu odluku Ebu Bekjra) rekao Umer: "Kako ćeš se boriti (ratovati) protiv ljudi, a već je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Zapovjedilo mi se da se borim (da ratujem) protiv ljudi (sve dotle) dok reknu (tj. dok ne reknu): "Nema boga (božanstva) osim Boga." Pa ko je rekao (tj. ko rekne) nju (tu riječ), pa već je sačuvao od mene njegov (tj. svoj) imetak i njegovu (svoju) osobu (tj. svoj život) osim sa njegovim pravom (tj. osim po islamskom pravu kada se bude morao lišiti života ili jednoga dijela imetka, imovine), a njegov obračun je na Boga (tj. a čovjek će Bogu polagati račun o tome da li je iskreno vjerovao i volio Boga i Njegovu vjeru)." Pa je rekao (Ebu Bekjr r.a.): "Tako mi Boga zaista ću se svakako (sigurno) boriti (ratovati) protiv (onoga) ko je rastavio (tj. ko rastavlja - a to znači ko pravi razliku) između molitve i zekjata, pa (tj. jer) zaista zekjat je (stroga vjerska) dužnost (koju treba izvršiti od) imetka. Tako mi Boga da su spriječili meni (tj. da su odbili da daju manje samo jednu) kozicu (što) je izvršavaše (što ju davaše, što je davaše) k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zaista bih ratovao protiv njih na (tj. zbog) njezinog sprečavanja (tj. što je nisu dali)." Rekao je Umer, bio zadovoljan Allah od njega: "Pa tako mi Allaha nije ono (ništa drugo) osim (to) da je već otvorio (tj. raspoložio) Allah prsa Ebu Bekjra, bio zadovoljan Allah od njega, (za ratovanje protiv onih koji su bili otkazali davanje zekata poslije smrti Muhameda a.s.), pa sam saznao da je ono (tj. da je davanje zekjata) pravo (tj. strogi propis islamskog prava, koji je kao takav stroga dužnost svakom imućnom vjerniku)."

(Komentatori su prokomentarisali ovaj hadis opširno, ali ovo je samo prevod originala, a ne prevod komentara. Riječ "hakkun" znači i pravo i dužnost.)

GLAVA

prisege na davanje zekjata.

"Pa ako se pokaju, i uspostave molitvu i daju zekat (milostinju), pa vaša su braća u (islamskoj) vjeri.....".

PRIČAO NAM JE Ibnu Numejr, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao nam je Ismail od Kajsa, rekao je: rekao je Džerir, sin Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega:

Prisegnuo sam se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, na uspostavljanje molitve, i davanje zekjata i iskrenost (odanost, vjernost) za svakog muslimana (tj. iskrenu odanost svakom muslimanu).

GLAVA

grijeha sprječavača (onoga koji ne daje) zekjata, i (GLAVA) govora Allaha - uzvišen je (On): "..... i (one) koji pohranjuju (u riznice - a veli se: koji zakopavaju u zemlju) zlato i srebro, a neće trošiti njega u putu Boga (na Božiji put), pa obraduj ih sa bolnom kaznom. Dana (kada) će se zagrijavati na njemu u vatri pakla, pa će se privrhljiti (tj. pa će se pržiti) sa njim njihova lica, i njihove strane i njihova leđa, ovo je (ono) što ste pohranjivali za vaše osobe (tj. za sebe), pa kušajte (ono) što pohranjivaste."

PRIČAO NAM JE Hakem, sin Nafi'a, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad da je Abdurrahman, sin Hurmuza, Aaredž pričao njemu da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Doći će kamila na svoga druga (tj. svome vlasniku) na najboljem (svome izgledu i težini) što je bila (onda takva) kada on (kamilin vlasnik) nije darivao u (vezi) nje njezina prava (odnosno njezine dužnosti, tj. kada nije dao od te kamile propisane milostinje - pa će tada na sudnjem danu imati njezin vlasnik takvu kaznu da) će ga gaziti sa svojim kopitama. I doći će bravi (ovce) na svoga vlasnika (svome vlasniku) na najboljem (stanju, tj. u najtežem tijelu) što su bili kada nije davao u (vezi) njih njihova prava (tj. dužne milostinje, i) gaziće ga sa svojim papcima i bostiće ga sa svojim rogovima." Rekao je: "A od njihova prava (tj. od obaveze koju treba dati od njih, od brava-ovaca) je (jedna i to) da se muzu na vodi (na napajalištu, jer na vodu dolaze i siromasi koji nemaju mlijeka, pa im treba na licu mjesta dati mlijeka)." Rekao je: "I neće doći (tj. neka ne dođe) jedan (od) vas (na) sudnjem danu sa ovcom (u takvom stanju da) je nosi na svome vratu, za nju je bleka-blejanje (tj. ona ima bleku, ona bleji, bleči - blejeći, a ona bleji), pa (da) rekne: "O Muhamede!", pa (da) rekne: "Neću posjedovati (tj. Ne posjedujem) za tebe (nijednu) stvar (tj. Ne mogu ti ništa pomoći), već sam dostavio (tj. saopćio svakome šta ga čeka, ako ne dadne zekjat). I neće doći (tj. neka ne dođe) sa devom (kamilom tako da) je nosi na svome vratu, za nju je (ona ima) mukanje (svoj naročiti glas javljanja), pa (da) govori (rekne): "O Muhamede!", pa (da) rekne: "Neću posjedovati (pomoći) tebi (nijednu) stvar (ništa), već sam dostavio (priopćio, saopćio)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Hašim, sin Kasima, pričao nam je Abdurrahman, sin Abdullaha sina Dinara, od svoga oca, od Ebu Saliha Semmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko (bude takav da) je dao njemu Allah (kakav) imetak (imanje), pa nije izvršio (tj. nije dao) njegov zekjat (tj. zekjat od toga imanja), predstaviće se (prikazaće se to imanje njegovo) njemu (na) sudnjem danu ćelavim poskokom (tj. kao zmija poskok koji je ćelav zbog velike svoje otrovnosti), za njega su (tj. on-poskok ima) dvije pjene (na dva kraja usta; ili: dvije crne tačke iznad dva oka), uogrličiće mu se (na) sudnjem danu (tj. staviće mu se poskok kao ogrlica, đerdan okolo vrata-saviće mu se oko vrata), zatim će uzeti za njegova dva podvoljka, misli (na) njegove dvije vilice, zatim će reći: "Ja sam tvoj imetak, ja sam tvoja riznica (blagajna)." Zatim je pročitao (tj. citirao iz Kur'ana): "... neka ne misle (oni) koji škrtare...", odlomak (taj cijeli iz Kur'ana je citirao).

GLAVA:

Što (je takva imovina, takav imetak da) se izvršio (dao) njegov zekjat (od njega, iz njega propisana milostinja), pa nije riznica (tj. ne računa se u pokuđenu riznicu, blagajnu - ne računa se gomilanje) zbog govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Nije u (onoj količini, za onu količinu imetka) što je ispod pet ukija (za tu količinu nije obavezna nikakva) milostinja." ("Ukija" je stara mjera za težinu i iznosila je 40 dirhema, drama, drahmi.) A rekao je Ahmed, sin Šebiba sina Seida: pričao nam je moj otac od Junusa, od Ibnu Šihaba, od Halida, sina Eslema, rekao je: Izašli smo sa Abdullahom, sinom Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, pa je rekao (jedan) Beduin: "Izvijestite me (šta znači) govor Allaha: "... i (oni) koji rizniče (tj. ostavljaju u riznicu, blagajnu) zlato i srebro, a ne troše ga u put Allaha (za Božiji put)...?!" Rekao je Ibnu Umer: "Ko rizniče (Ko rizniči) njega pa ne izvrši (ne dadne) milostinju (od) njega, pa teško njemu!" Bilo je ovo samo prije (nego je nastupilo vrijeme) da side milostinja (tj. prije nego je objavljen i naređen propis o obaveznoj milostinji), pa pošto se spustila (tj. objavila obavezna milostinja), učinio je nju Allah čišćenjem za imetke.

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Jezida, izvijestio nas je Šuajb, sin Ishaka, rekao je Evzaija: izvijestio me Jahja, sin Ebu Kjesira, da je Amr, sin Jahja-a sina Umareta, izvijestio

njega od svoga oca Jahja-a, sina Umareta sina Ebul-Hasena, da je on čuo Ebu Seida, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije u (onome) što je ispod pet ukija (obavezna nikakva) milostinja; i nije u (onome) što je ispod pet kamila (obavezna) milostinja; i nije u (onome) što je ispod pet veseka (obavezna) milostinja."

("Vesk" je mjera za žito i iznosi 60 sa'ova, a jedan "sa" iznosi 3,34 kg. "Vesk" znači i tovar kamile, tj. što kamila može ponijeti. "Ukija" je mjera za težinu novca, jer u ono vrijeme nije bilo papirnoga novca.)

PRIČAO NAM JE Alija, čuo je Hušejma, izvijestio nas je Husajn od Zejda, sina Vehba, rekao je:

Prošao sam pokraj Rebeze (sela udaljenog od Medine tri dana putovanja), pa kad li (kadli) ja sa Ebu Zerrom, bio zadovoljan Allah od njega. (To jest: pa se nenadano sretnem sa Ebu Zerrom.) Pa sam rekao njemu: "Šta je odsjelo (svratilo) tebe (u) ovo tvoje svratište (Šta te nastanilo u ovo tvoje stanište, stan, tj. Zbog čega si se ovdje nastanio, Otkud ti ovdje)?" Rekao je: "Bio sam u Siriji (tj. u Damasku), pa sam se prepirao ja i Muavija u (vezi odlomka iz Kur'ana): "... i (oni) koji rizniče (tj. gomilaju u riznice) zlato i srebro, a ne dijele ga u putu Allaha (na Božiji put)....". Rekao je Muavija: "Sišla (objavljena je ova rečenica, ajet) u (vezi, u pogledu) pripadnika knjige (Biblije, tj. u vezi Židova i kršćana)." Pa sam (na to) rekao: "Sišla je u (vezi) nas i u (vezi) njih." Pa je bilo između mene i između njega (prepirka, svađa, neslaganje). I pisao je (Muavija) k Usmanu, bio zadovoljan Allah od njega, tuži me (tužeći me, optužujući me). Pa je pisao k meni Usman da (tj. to jest): "Dođi (u) Medinu." Pa sam došao (u) nju. Pa su se mnogo na mene (okupljali) ljudi (ili zbog mene okupljali ljudi) čak kao da oni nisu vidjeli mene prije toga (nikada, ili nikako). Pa sam spomenuo to Usmanu, pa je rekao meni: "Ako hoćeš, odstrani se (iz Medine)." Pa sam bio (odlučio da budem) blizu (blizu Medine). Pa to je (onaj događaj, Pa to je taj događaj) koji je odsjeo (nastanio) mene (u) ovo stanište (svratište, tj. u ovo pustinjsko selo Rebezu). A da su postavili nada mnom (meni) zapovjednikom Abesinca, zaista bih slušao i pokoravao se.

(Ebu Zerr je po nekima istoričarima peti, a po nekima osmi, musliman od odraslih muškaraca. Bio je neustrašiv u propovjedanju islamskih istina. Bio je stanovišta da musliman ne smije imati gotovine, nego što mu pretječe preko njegovih potreba, da treba podijeliti. Taj svoj stav je naročito oštro isticao u vrijeme Usmana r.a. Zbog toga ga je najprije uklonio iz svoje sredine Usmanov vojni namjesnik Sirije Muavija optuživši ga Usmanu, jer su Muavijini vojnici naginjali stavu Ebu Zerra, a to je izazivalo opasnost po javni red i mir. Poslije je Ebu Zerra iz istog razloga internirao (prognao) u Rebezu i sam kalif Usman. Lako će se odmah reći da je Ebu Zerr bio utopista, da je zauzimao neostvarljiv i nemoguć stav. I pored toga mora se izvući jedan zaključak i sagledati jedna činjenica iz njegovog slučaja i njegovog tako oštrog stava pred kraj života, a to je: muslimani su već tada bili počeli zanemarivati vjerski strogi propis davanja zekjata, milostinje i pomaganja materijalnim dobrima; ili ako i nisu posve zanemarili muslimani te propise, a ono nisu im posvećivali dovoljno pažnje i brige, i nastojali su da dadnu razna ublaženija tumačenja riječima Kur'ana i hadisa koje govore o tim propisima. To je pobuna protiv gubljenja ljubavi prema drugima. Tako bi jedino bilo ispravno shvatiti i stav i slučaj Ebu Zerra r.a. koji će se još spominjati u idućem tekstu Buharije.)

PRIČAO NAM JE Ajjaš, rekao je: pričao nam je Abdul-Aala, rekao je: pričao nam je Džurejrija od Ebul-Ala-a, od Ahnefa, sina Kajsa, rekao je: sjedio sam.... - H - A pričao mi je Ishak, sin Mansura, izvijestio nas je Abdussamed, rekao je: pričao nam je moj otac

(Abdulvaris), pričao nam je Džurejrija, pričao nam je Ebu-Ala', sin Šihhira, da je Ahnef, sin Kajsja, pričao njima, rekao je:

Sjeo sam do plemića (glavara) iz Kurejša, pa je došao (pa dođe jedan) čovjek, grube (čupave, razbarušene) kose, i odjeće i oblika (izgleda), dok (tj. te) je stao nad njima (tj. kraj njih) pa je pozdravio, zatim je rekao: "Obraduj rizničare (tj. one koji ostavljaju novac u blagajne) sa usijanim kamenjem (koje je takvo da) će (se) usijavati na njemu u vatri pakla, zatim će se stavljati (to usijano kamenje) na bradavicu sise jednoga (od) njih (tako) da će izaći (na leđa) iz rskavice njegovog pleća (ili: iz lopatice njegovih pleća); i stavljaće se na rskavicu (ili: lopaticu) njegova pleća (njegovih pleća tako) da će izaći (to kamenje na prsa) iz bradavice njegove sise, tresu se (to kamenje, tj. prolaziće kroz njega tresući se - a to znači: okrećući se, zavrćući se kroz tijelo prolazeći)." Zatim je okrenuo leđa (taj čovjek, tj. otišao je podalje) pa je sjeo do (jednoga) stupa (uz jedan kameni stup, stub). I slijedio sam ga i sjeo sam do njega, a ja ne znam ko je on. Pa sam rekao njemu: "Ne mislim (doslovno: Ne pokazuje mi se drukčije za ove) ljude osim (to da) su već zamrzili (da su neugodno primili govor) koji si rekao." Rekao je: "Zaista oni ne razume, ne razumju (ne shvataju nijedne) stvari (tj. ništa). Rekao je meni moj (srčani) prijatelj." Rekao je: rekao sam: "Ko je tvoj prijatelj?" Rekao je: "Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. (Taj moj prijatelj mi je rekao:) O Ebu Zere! Je li vidiš Uhud?" Rekao je: "Pa sam pogledao k Suncu (na Sunce da ocijenim) šta je ostalo od dana (tj. koliko ima do noći), a ja mislim (tj. misleći ja) da će poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, poslati mene u (vezi neke) potrebe njegove (nekuda)." Rekao sam: "Da." Rekao je (Muhamed a.s.): "Ne volim da je za mene (tj. da ja imam) kao Uhud zlata (tj. u zlatu novca veliku gomilu kao Uhud da) utrošim njega (tj. koji podijelim) svega njega osim tri zlatnika." (Ne voli da ima mnogo zlata koje bi podijelio sve osim tri zlatnika koji su mu potrebni za jednodnevne izdatke, a kamoli zlata koje ne bi podijelio i utrošio u korisne i dobrotvorne svrhe. Smatra se da to Muhamed a.s. nije volio ni želio zbog velike odgovornosti pred Uzvišenim Bogom za način sticanja imovine.) "A zaista ovi ne razume (ne razumju, ovo dodaje Ebu Zer na navedene riječi Muhameda a.s., misleći pod riječi "ovi" na onu grupu Kurejševiča od koje se u tom momentu udaljio), skupljaju samo ovozemna dobra (tj. samo gomilaju imovinu). Ne, tako mi Allaha! Neću tražiti (tj. Ne tražim od) njih (nikakva) ovozemnog dobra, i neću tražiti rješenja (tj. ne tražim rješenje od) njih (ni za kakvo pitanje) od vjere (sve dotle) dok se sretnem (dok se ne sretnem sa) Allahom, moćan je (On) i veličajan je."

(To jest nikad do sudnjeg dana neću od njih tražiti ni materijalne pomoći, a ni savjeta u vjeri za sebe lično, jer mi je dosta ono što sam naučio i zapamtio od Muhameda a.s..)

GLAVA

utroška (trošenja, dijeljenja) imetka u njegovo pravo (tj. u svrhe u koje je ispravno i pravo da se troši).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Jahja od Ismaila, rekao je: pričao mi je Kajs od Ibnu Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Nema zavidnosti (tj. Ne treba želiti da imaš i ti neko dobro koje si vidio u drugoga) osim u dva (slučaja, u dva čovjeka): čovjeka (koji je takav da) je dao njemu Allah (jednu veliku) imovinu, pa je dao moć (vlast) njemu na uništenje njega (tj. na utrošak imetka) u pravo (tj. u ono u što je i bio dužan da ga utroši); i čovjeka (koji je takav da) je dao njemu Allah mudrost, pa on sudi po njoj (tj. provodi je) i poučava je."

GLAVA

licemjerstva u milostinji (a ono je osuđeno) zbog govora Njega, uzvišen je (On): "O (vi) koji vjerujete, ne pokvarujte (ne uništavajte) vaše milostinje sa isticanjem (prigovaranjem) dobročinstva i uznemirivanjem (vrijeđanjem).....", do Njegovog govora ".... nevjernike."

A rekao je Ibnu Abbas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice: "Salden"-krut (gladak, a ta riječ iz navedenog ajeta znači): "Nije (Nema) na njemu (nijedna) stvar (tj. ništa)." A rekao je Ikrimete: "Vabilun"-pljusak je (tj. to znači) žestoka kiša, a "tallun"-sitna kiša je (tj. to znači) rosa.

(Obe riječi i "tallun" i "neden", "neda" znače rosa i kiša koja je sitna kao rosa, koja sipi, rominja. "Neden", "neda" ipak više znači rosa. Ovdje se navodi Ikrimino tumačenje navedenih riječi jer su one spomenute u ajetu koji se malo prije spomenuo i u ajetu koji iza njega u Kur'anu slijedi.)

GLAVA:

Neće primiti Allah (nijedne) milostinje iz pljačke (tj. milostinje koja se daje iz imovine stečene pljačkom, krađom ratnog plijena), i neće primiti osim od lijepe zarade (poštene zarade) zbog Njegovog govora: "Dobar govor (Lijepa riječ) i oprost bolji su od milostinje koju slijedi (tj. poslije koje dolazi) uznemirenje (vrijeđanje), a Allah je imućan (a to znači: ne treba Njemu vaša milostinja) i blag."

GLAVA

milostinje od lijepe (poštene, dozvoljene) zarade zbog Njegovog govora: ".... i uvećava milostinje (tj. imanja od kojih se daju milostinje), i Allah ne voli svakog (tj. nijednog) velikog nevjernika i grijешnika. Zaista (oni) koji vjeruju, i rade dobra djela, i uspostavljaju molitvu i daju obaveznu milostinju, za njih je (tj. oni imaju) svoju nagradu kod svoga Gospoda, i nema straha na njima i neće se oni žalostiti."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Munira, čuo je Ebu Nadra, pričao nam je Abdurahman, on je sin Abdullaha sina Dinara, od svoga oca, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je podjelio milostinju (tj. Ko podjeli milostinju) u vrijednosti (jedne) datule (tj. koliko jednu datulu, hurmu) od lijepe zarade, a neće primiti Allah (drugu) osim lijepu, i zaista će Allah primiti nju (tu milostinju od dozvoljene zarade) sa Svojom desnicom, zatim će je odgajiti (tj. uvećati - a to znači: uveća će Svoju nagradu za tu milostinju) njezinom vlasniku kao što odgaja jedan (od) vas svoje ždrebe (tako) dok (ta milostinja) bude kao brdo." Slijedio je njega (Abdurahmana) Sulejman od Ibnu Dinara (tj. slagao se s njim u pričanju navedenog hadisa). A rekao je Verka' od Ibnu Dinara, od Seida, sina Jesara, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(To je dakle još jedan lanac ljudi preko kojih je dopro navedeni hadis do Buharije.)

A predao (pričao) je njega (navedeni hadis) Muslim, sin Ebu Merjema, i Zejd, sin Eslema, i Suhejl od Ebu Salih, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

vrijednosti milostinje od zarade.

GLAVA

milostinje prije vraćanja (odbijanja da primi milostinju onaj kome se ponudi).

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Mabed, sin Halida, rekao je: čuo sam Hariseta, sina Vehba, rekao je: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Dajte milostinju, pa zaista (ili: jer zaista) ono doći će na vas (tj. vama) vrijeme (jedno takvo da) ide čovjek sa svojom milostinjom (tj. da nosi, da nosa svoju milostinju tražeći ko bi je od njega primio) pa neće naći koga (tj. nikoga da) primi nju. Govoriće čovjek (kojem ponudi milostinju): "Da si došao s njom (tj. Da si je donio) jučer (u jučerašnjem danu), zaista bih je primio. Pa što se tiče danas, pa nema (nikakve) potrebe meni za nju (tj. za milostinju koju mi nudiš)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Abdur-Rahmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće ustati (tj. Neće nastati, nastupiti) Čas (tj. sudnji dan, ili smak svijeta poslije kojega će biti proživljenje i sudnji dan - Neće taj čas nastupiti sve dotle dok ne bude tako) da bude mnogo u vas imanje (imanja, imućstvo, bogatstvo) pa (da) se izlije (poplavi toliko) da će zabrinuti (baciti u brigu) gospodara imanja (to) ko će primiti njegovu milostinju, i (tako) da će izložiti (ponuditi) njega (imetak, tj. milostinju) pa će reći (onaj) koji (je taj što) izlaže (nudi) njega njemu: "Nema potrebe meni (tj. Ne treba mi)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Ebu Asim Nebil, izvijestio nas je Sa'dan, sin Bišra, pričao nam je Ebu Mudžahid, pričao nam je Muhill, sin Halifeta, Taija, rekao je: čuo sam Adija, sina Hatima, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Bio sam kod poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su mu došla dva čovjeka, jedan (od) njih dvojice tuži (se na) siromaštvo, a drugi tuži (se na) presijecanje puta (od strane razbojnika), pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Što se tiče presijecanja puta, pa zaista ono neće doći na tebe osim malo (tj. proći će ti samo malo vremena i nestaće opasnosti od razbojnika tako) da će izaći karavana (putujući) ka Meki bez zaštitnika (čuvara, pratioca). A što se tiče siromaštva, pa zaista Čas neće nastupiti (dok ne bude takvo imovno stanje ljudi) da će obilaziti jedan (od) vas sa svojom milostinjom (i) neće naći (tj. ne našavši onoga) ko je prima (tj. ko bi je primio) od njega. Zatim zaista će stati svakako jedan (od) vas pred Boga (tako da) nije između njega i između Njega (postavljen nikakav) zastor, a ni tumač (prevodilac koji) prevodi njemu. Zatim će zaista reći svakako (Allah) njemu: "Zar ti nisam dao imanje?" Pa će zaista reći svakako (jedan od vas): "Da." Zatim će zaista reći svakako: "Zar ti nisam poslao poslanika?" Pa će zaista reći svakako: "Da." Pa će pogledati na svoju desnu stranu pa neće vidjeti (drugo) osim Vatra, zatim će

pogledati na svoju lijevu stranu pa neće vidjeti (drugo) osim Vatru, pa neka se čuva svakako jedan (od) vas (da ga ne bi zadesila kazna tada), pa ako nije našao (ništa da podijeli kao milostinju), pa sa lijepom riječi (neka utješi, ili obavijesti siromaha da mu ne može pomoći, neka ga udobrovolji i raspoloži)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala'a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista će doći svakako na ljude (tj. ljudima jedno takvo) vrijeme (da) će obilaziti čovjek u njemu sa milostinjom od zlata, zatim neće naći (ni) jednoga (lica, tj. nikoga da) je uzme od njega. I vidjeće se jedan čovjek (da) ga slijedi četrdeset žena, sklanjaju se njemu (traže utočišta u njega, kod njega) iz (tj. zbog) malobrojnosti ljudi i mnogobrojnosti žena."

GLAVA:

Čuvajte se Vatre, i da sa pola hurme (i sa pola hurme, datule) i malom (količinom) od milostinje (tj. makar i sa pola hurme i malom milostinjom činili dobra djela i pomoć siromahu). "I primjer (onih) koji troše svoja imanja (zbog) traženja zadovoljstva Allaha i (zbog) učvršćenja iz svojih duša....", odlomak (taj cijeli čitaj, (i) drugi odlomak koji dolazi odmah iza njega) do Njegova govora: "..... i od svakih plodova....".

(Pravo je: ".... od svakih plodova....". Nema "i" u originalu ajeta.)

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Seida, pričao nam je Ebu Numan Hakem, sin Abdullaha, Basrija, pričao nam je Šubete od Sulejmana, od Ebu Vaila, od Ebu Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pošto je sišao odlomak milostinje (tj. odlomak Kur'ana u kojem se zapovjeda da se dijeli i daje milostinja), natovarismo se (tj. nosili smo tovar na leđima, radili smo mnogo više nego obično da bi zaradili više nego što zahtjevaju naše lične potrebe kako bi nam nešto zarade preteklo da bi mogli to dati kao milostinju). Pa je došao (jedan) čovjek pa je podijelio milostinju sa (jednom) mnogobrojnom stvari (tj. podijelio je mnogo imanja kao milostinju). Pa su rekli (licemjerci): "Licemjerac (je ovaj što ovako mnogo dade, dao je samo da se prikaže ljudima, da ga vide ljudi)." A došao je (jedan) čovjek pa je podijelio milostinju sa sa'om (tj. dao je sa' - 3,34 kg. ječma kao milostinju). Pa su rekli (dvoličnjaci): "Zaista Allah je imućan (tj. nepotreban, neovisan) od sa'a ovoga (čovjeka, tj. Bogu ne trebaju tri kilograma i trideset četiri dekagrama ovoga čovjeka)." Pa je sišla (objava ovoga odlomka, tj. objavljen je ovaj odlomak Kur'ana): "Koji napadaju (opadaju, kleveću) dobrovoljne davaoce od vjernika u milostinjama i (one) koji neće naći (tj. ne nalaze da podijele ništa drugo) osim njihovu (tj. svoju) moć (snagu, osim ono što im pretekne od zarade što su je svojom moći i snagom zaradili)....", odlomak (taj vidi, misli se na odlomak Kur'ana).

PRIČAO NAM JE Seid, sin Jahja-a, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš od Šekika, od Ebu Mes'uda Ensarije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio (slušan i poštivan) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je zapovjedao nama za milostinju (toliko smo se pokoravali i slušali da) je odlazio jedan (od) nas k pijaci pa bi se tovario (nosio, prenašao je stvari i robu) pa bi pogodio mud (tj. pa zaradi "mud" - 835 grama hrane i od toga bi podijelio milostinju), a zaista za neke (od) njih danas je

zaista sto hiljada (vrijednosti ocjenjen imetak, tj. a zaista danas neki njegovi drugovi imaju sto hiljada novaca, ili imovine koja vrijedi i iznosi sto hiljada).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Ebu Ishaka, rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Ma'kila, rekao je: čuo sam Adijja, sina Hatima, bio zadovoljan od njega, rekao je: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Čuvajte se Vatre, i da sa pola hurme (datule, tj. pa makar sa pola hurme da činite, dajete milostinju i pomoć nemoćnome)."

PRIČAO NAM JE Bišr, sin Muhameda, rekao je: izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Ma'mer od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Abdullah, sin Ebu Bekra sina Hazma, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Unišla je (jedna) žena, (i) sa njom dvije kćeri njezine, pita (tj. prosi milostinju), pa nije našla (tj. nije zatekla) kod mene (nijednu) stvar (tj. ništa drugo) osim (jedne jedine) hurme, pa sam darovala nju njoj. Pa je razdijelila nju između svoje dvije kćeri, a nije (ona) jela od nje (nimalo). Zatim je ustala pa je izašla. Pa je unišao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, nama pa sam ga izvijestila, pa je rekao: "Ko se stavi u iskušenje od ovih kćera sa (jednom) stvari (tj. Ko se iskuša sa kćerima, Ko imadne kćera), biće mu (one) zavjesa (koja će ga štititi) od Vatre."

GLAVA:

Koja je milostinja vrijednija (tj. najvrijednija)?

I milostinja škrtoga zdravoga (je vrijednija) zbog Njegova govora - uzvišen je (On): "I trošite (dijelite) od (onoga) što smo dali vama od prije (tj. prije nego nastupi čas) da dođe jednome vas smrt....", odlomak, i Njegova govora: "O (vi) koji vjerujete, trošite (dijelite) od (onoga) što smo dali vama od prije (nego) da dođe (onaj) dan (koji je takav da) nema prodaje (tj. trgovanja) u njemu.....", odlomak (iz Kur'ana).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdul-Vahid, pričao nam je Umarete, sin Ka'ka'a, pričao nam je Ebu Zur'ate, pričao nam je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao je (jedan) čovjek k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "O poslaniče Allaha, koja milostinja je veća nagradom (po nagradi od drugih, tj. najnagrađenija)?" Rekao je: "Da milodariš (tj. Da daješ milostinju), a ti si zdrav, škrt, plašiš se siromaštva i nadaš se bogatstvu (tada je najbolje da daješ milostinju, tada ti je milostinja najnagrađenija), a ne odlaži (ne oklijevaj, ne čekaj) dok (nastupi kraj života) kada dospije (duša do) grkljana (pa da onda) rekneš: za omsicu (za tog-i-tog) toliko i za omsicu (i za tog-i-tog) toliko (tj. onom omsici toliko, a onome omsici toliko dajem milostinje), a već je bilo za omsicu (tj. a već je u tom času tvoje imanje približilo se da bude omsice - tog-i-tog, nasljednika, koji neće biti uvijek sklon da izvrši tvoju oporuku)."

GLAVA.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete od Firasa, od Šabije, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da su neke (od) žena Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekle Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koja (od) nas je brža (od drugih) tebi priključivanjem (tj. "Koja će se od nas najbrže, najprije tebi priključiti" - a to znači: "Koja će poslije tebe prva umrijeti između nas")?" Rekao je: "Najduža (od) vas rukom (tj. "Ona koja je najrukatiija, najduže ruke)." Pa su uzeli (jednu) trstiku (da) mjere laktom (tj. mjereći laktom) nju. Pa je bila Sevda najduža (od) njih rukom (najduže ruke). Pa smo znali (saznali) poslije da (ono) što je bila duljina ruke (da) je (to u stvari) milostinja (tj. Pa smo poslije saznali da se pod izrazom "najduže ruke" misli na pojam "ona koja najviše daje milostinju", a ne koja stvarno ima duži ud, organ tijela-ruke). I bila je (Sevdeta) najbrža (od) nas priključivanjem njemu. I voljaše milostinju (da daje).

GLAVA

milostinje javnosti (javnog davanja milostinje) i Njegova govora - moćan je (On) i veličajan je: "Koji troše (dijele) svoje imovine u noći i danu, tajno i javno....", do Njegova govora ".... i neće oni žalostiti se."

GLAVA

milostinje tajne (tajnosti, tj. u tajnosti - tajnog davanja milostinje).

A rekao je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, (pričajući) od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: ".... i čovjek (koji) je milodario (jednu) milostinju pa ju je sakrio (tako) da neće znati (tj. da ne zna) njegova ljevica šta je načinila (tj. dala) njegova desnica....". I (GLAVA) Njegova govora: "Ako pokažete (tj. dadnete javno) milostinje, pa divno je (ono) što je ona (darovana, data, tj. divna je ta milostinja); a ako je sakrijete i dadnete je siromasima, pa ono je bolje za vas (vama)....", odlomak (Kur'ana taj čitaj).

GLAVA:

Kada je milodario na bogatoga, a on ne zna (tj. Kada je dao milostinju imućnome čovjeku ne znajući da je on imućan)?!

(I takva milostinja će biti primljena i nagrađena od Uzvišenoga Boga.)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Rekao je (jedan) čovjek: "Zaista ću milodariti svakako sa milostinjom (tj. daću jednu milostinju)." Pa je izašao sa svojom milostinjom (tj. iznio ju je) pa ju je stavio u ruku (jednoga) kradljivca. Pa su osvanuli (i) pričaju (osvanuli su pričajući, ili: Pa su počeli da pričaju): "Milodarilo se na kradljivca (tj. Dala se milostinja kradljivcu!)" Pa je rekao (davalac milostinje): "Bože moj, Tebi hvala (moja milostinja ode kradljivcu ne znajući ja da je on kradljivac)! Zaista ću milodariti svakako sa (jednom) milostinjom." Pa je izašao sa svojom milostinjom pa ju je stavio u ruku (jedne) kurve (preljubnice, ne znajući da je ona takva). Pa su osvanuli (tj. počeli mještani, toga čovjeka da) pričaju: "Milodarilo se noćas na kurvu!" Pa je rekao: "Bože moj, Tebi hvala na kurvi (tj. što iz moga neznanja ode moja milostinja kurvi-prostitutki)! Zaista ću (ponovo) milodariti svakako sa (jednom) milostinjom." Pa je izašao sa svojom milostinjom pa je stavio nju u ruku bogataša (a nije znao da je to bogataš). Pa su osvanuli (tj. počeli mještani da) pričaju: "Milodarilo se na bogataša!" Pa je rekao: "Bože moj,

Tebi hvala na kradljivcu, i na kurvi i na bogatašu!" (To jest: "Bože moj, Tebi hvala na svemu i svakom prilikom, a Tvoja je volja i Tvoje je dopuštenje da ja ne znajući dadnem milostinju ovim licima!") Pa se došlo (njemu) pa se reklo njemu: "Što se tiče tvoje milostinje kradljivcu, pa možda on da se ustegne od svoje krađe, a što se tiče kurve (prostitutke), pa možda ona da se ustegne od svoga kurvanja (od preljuba), a što se tiče bogataša, pa možda on (da) se pouči pa (da) troši (tj. dijeli, podijeli) od (onoga) što je darovao njemu Allah."

GLAVA:

Kada je milodario na svoga sina, a on ne osjeća (ne zna, tj. Kada dadne milostinju svome sinu ne znajući da je to njegov sin, vrijedi i biće nagrađena i ta milostinja).

(Znajući i svjesno nije vrijedno dati milostinju sinu, kćeri, unucima, a ni ocu, materi, djedovima itd., jer ta lica čovjek mora hraniti i opskrbljivati ako su nesposobna za privređivanje i rad, a nemaju imovine.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Israil, pričao nam je Ebul-Džuvejrijeti da je Ma'n, sin Jezida, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu, rekao je:

Prisegao sam se poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (prisegnuo sam se na vjernost) ja, i moj otac i moj djed. I zaprosio je (djevojku Muhamed a.s.) meni i vjenčao me je. I prepirao sam se (parničio sam se) k njemu (tj. pred njim, pa je presudio parnicu u moju korist, a radilo se o sljedećem slučaju između mene i moga oca). A bio je moj otac Jezid izvadio (nekoliko) zlatnika (da) milodari s njima (tj. da ih dadne kao milostinju), pa ih je stavio kod (jednog) čovjeka u bogomolji, pa sam došao, pa sam ih uzeo pa sam došao njemu s njima (donio sam mu ih pokazujući ih da sam ih uzeo sebi). Pa (na to moj otac meni) je rekao: "Tako mi Allaha nisam tebe htio (tj. nisam tebi mislio ni htio da dadnem tu milostinju, da ona tebi dođe i prispije)." Pa sam se prepirao s njim (tj. poveo sam parnicu protiv njega) k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (tuživši ja), pa je rekao (Muhamed a.s.): "Za tebe je (tj. Ti imaš Božiju nagradu za ono) što si naumio (i bio odlučio da tvoja milostinja dopre nekome siromašnome čovjeku), o Jezide! A tebi je (ono) što si uzeo (tj. ti zadrži sebi zlatnike koje si uzeo), o Ma'ne!"

(Da i njemu nisu trebali, ne bi ih on uzeo sebi, a osim toga smatra se da se ovdje radilo o dobrovoljnoj milostinji, a ne o obaveznoj zakonskoj milostinji zekjatu, pa je zbog toga Muhamed a.s. tako i presudio ovu parnicu između oca i sina.)

GLAVA

milostinje sa desnicom (podijeljene).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, rekao je: pričao mi je Hubejb, sin Abdurahmana, od Hafsa, sina Asima, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Sedmorica su (tako dobra da) će zasjeniti njih Allah, uzvišen je (On), u Svome hladu (u Svojoj sjeni) dana (onoga kada) ne (bude nikakvog drugog) hlada osim Njegovog hlada: pravedan vođ (rukovodilac), i mladić (koji) je odrastao u pobožnosti (obožavanju) Allaha, i čovjek (takav da) je njegovo srce obješeno u bogomoljama, i dva čovjeka (takva da) se njih dva međusobno vole u Allahu (tj. u ime Boga), sastaju se njih dva na njemu (na ime, u ime Boga) i rastaju se njih dva na njemu (na ime, u ime Boga), i čovjek (tako moralan da kada) je

pozvala njega žena ugledna i lijepa, pa je rekao: "Zaista ja se bojim Allaha, i čovjek (koji) je milodario sa milostinjom (tj. davao je milostinju), pa je sakrivao nju (tako) da ne zna njegova ljevica šta troši (daje, dijeli) njegova desnica, i čovjek (koji) je spominjao Allaha usamljen (bivši u samoći, kada kod njega nema drugih ljudi), pa su se prolila (izlila) njegova dva oka (suzama, pa su mu oči prolila suze)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Dža'da, izvijestio nas je Šu'bete, rekao je: izvijestio me Ma'bed, sin Halida, rekao je: čuo sam Hariseta, sina Vehba, Huzaiju, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Milodarite (tj. dijelite milostinju), pa doći će na vas (tj. vama jedno takvo) vrijeme (da) ide (hoda) čovjek sa svojom milostinjom (da nosa svoju milostinju i nudi je drugom čovjeku) pa govori (ponuđeni) čovjek: "Da si došao s njom (Da si je donio) u jučerašnjem (danu, jučer), zaista bih primio nju od tebe. Pa što se tiče danas, pa nema (nikakve) potrebe meni u njoj (za nju, za tu tvoju milostinju)."

GLAVA

(onoga) ko je zapovjedio svome slugi za milostinju (da je odnese), a nije dodao (dao on siromahu) sa svojom osobom (nije je on lično dao).

A rekao je Ebu Musa od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "..... on je jedan (od) dva milodarivaoca, jedan (od) dvojice milodarivalaca (tj. i sluga će biti nagrađen za istu jednu milostinju koju je odnio kao i njezin vlasnik koji ju je poslao)."

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Šekika, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada je potrošila (tj. podijelila) žena od hrane svoje kuće ne (bivši) pokvarenica, biće njoj njezina nagrada za (ono) što je potrošila (podijelila), i njezinom mužu njegova nagrada za (ono) što je zaradio (stekao tu hranu) i blagajniku (skladištaru, magacineru) slično tome (isto toliko nagrade), neće okrnjiti neki (od) njih nagrade nekih (nijednu) stvar (nijedan dio, tj. ništa, nimalo)."

GLAVA:

Nema milostinje osim od leđa bogatstva (tj. u stanju bogatstva se daje milostinja, samo tada). A ko je milodario, a on (sam) je potreban (nuždan, siromašan), ili je njegova porodica potrebna, ili je na njemu (neki) dug, pa (taj) dug je preči da se izvrši (podmiri) od milostinje, i oslobođenja (oslobađanja roba) i poklona, i on je odbijanje (tj. ta milostinja se ne treba primati od toga čovjeka koji je daje, a dužan je ljudima - treba je vratiti) njemu. Nije njemu (dozvoljeno) da upropašćuje imovine ljudi (sa nepodmirivanjem i nevraćanjem duga, a dijeljenjem milostinje).

Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je uzeo imovine ljudi, hoće (tj. htijući) upropašćenje njihovo, upropastio njega Allah (ili: upropastiće njega Allah)." Osim da bude poznat sa (tj. po) strpljivosti (tj. Ne treba davati milostinje ako je on sam potreban, u oskudici - osim ako je poznat po strpljivosti), pa (da) pretpostavi nad svojom osobu (drugoga - više vodeći računa o drugome nego o sebi) i da je

(tj. makar da je) bila s njim oskudica kao čin (postupak) Ebu Bekjra kada je milodario sa svojim imanjem (tj. svoje imanje). A također su pretpostavili (dali prednost) Pomagači muhadžirima (izbjeglicama, emigrantima i Mekje u Medinu u vrijeme Božijeg poslanika a.s.). A zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (zabranio je i odvrćao) od uništavanja imovine, pa nije njemu (dopušteno) da uništava imovine ljudi sa uzroka (iz razloga davanja) milostinje. A rekao je Kja'b, bio zadovoljan Allah od njega: rekao sam: "O poslaniče Allaha, zaista je od moga pokajanja (to) da se izujem (skinem) iz svoga imanja (tj. da dajem, da se odričem od svega svoga imanja - neka bude) milostinjom (kao milostinja) k Bogu i Njegovu poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio. (To jest: Dajem u ime Boga sav imetak u milostinju iz zahvalnosti Uzvišenome Bogu što je primio moje pokajanje koje i na ovaj način hoću da potvrdim i dokažem da je iskreno)." Rekao je (Muhamed a.s.): "Zadrži na tebi (tj. sebi) neki (dio) tvoga (svoga) imanja, pa ono je bolje za tebe (tj. tebi da ovako postupiš - da nešto i sebi ostaviš)." Rekao sam: "Pa zaista ja zadržavam svoj dio koji je u Hajberu."

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah od Junusa, od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Seid, sin Musejeba, da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najbolja milostinja je (ono) što je bilo od leđa bogatstva (u stanju bogatstva), i počni sa (opskrbjavanjem onoga) ko (je takav da ga ti) izdržavaš (tj. da si ga obavezan hraniti i odijevati)."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Hišam od svoga oca, od Hakjima, sina Hizama, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najviša ruka je bolja od najdonje ruke, i počni sa (onim) ko (je taj što ga) izdržavaš; a najbolja milostinja je od leđa (u stanju) bogatstva; a ko se ustegne (od prosjačenja), ustegnuće ga Allah; a ko traži bogatstvo (od Allaha), obogatiće ga Allah." A od Vuhejba, rekao je: izvijestio nas je Hišam od svoga oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, o ovome (što je rečeno u navedenom hadisu).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, rekao je: pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. - H - A pričao nam je Abdullah, sin Meslemeta, od Malikja, od Nafi'a, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao, a on je (tj. bivši on) na govornici i spomenuo je milostinju, i ustezanje (od zabranjenog načina zarade) i prosjačenje:

"Najviša ruka je bolja od najdonje ruke, pa najviša ruka je ona trošačica (ona koja dijeli i daje milostinju i pomoć), a najdonja je ona moliteljica (tj. ona koja prosi)."

GLAVA

prigovarača za (ono) što je darovao (tj. o onome koji prigovara, ističe, spominje siromahu učinjeno dobro - a takav ne treba biti, jer to vrijeđa i sramoti siromaha, a to je i po vjerskim propisima Islama pokuđeno) zbog Njegovog govora: "Koji troše (dijele) svoja imanja u put Allaha, zatim neće proslijediti (popratiti ono) što su trošili (podijelili) prigovaranjem (dobra koje su učinili), a ni uznemirivanjem (a ni vrijeđanjem)....", odlomak (Kur'ana).

GLAVA

(onoga) ko je volio požurenje milostinje od njezina dana (tj. u njezin dan prispijevanja da je odmah razdijeli siromasima, siromašnima).

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Umera, sina Seida, od Ibnu Ebu Mulejketa da je Ukbete, sin Harisa, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu, rekao je:

Klanjao (je) sa nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, popodnevu molitvu (ikjindiju) pa je pohitio (otići iz bogomolje), zatim je unišao (u) kuću. Pa nije ostao, to jest izašao je. Pa sam rekao, ili se reklo njemu (što je to na brzinu otišao?), pa je rekao: "Bio sam ostavio iza sebe u kući zlata od milostinje, pa sam mrzio da obnoćim njega (da ga upustim u noć, da preko noći ostavim njega) pa sam razdijelio njega."

GLAVA

poticanja (bodrenja) na milostinju i zauzimanja (zagovaranja) u (vezi) nje.

PRIČAO NAM JE Muslim, pričao nam je Šubete, pričao nam je Adij od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Izašao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan (jednoga godišnjega) praznika, pa je klanjao dva naklona (dva rekjata), nije klanjao prije, a ni poslije (ta dva naklona-rekjata više ništa), zatim je nageo (obratio se) na žene, a sa njim je Bilal, pa je savjetovao njih i zapovjedio im je da milodare. Pa je počela žena (da) baca (Pa su počele žene da bacaju u razastrtu odjeću Bilala) narukvicu i kolut (tj. komade svoga nakita).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdul-Vahid, pričao nam je Ebu Burejdete, sin Abdullaha sina Ebu Burdeta, pričao nam je Ebu Burdete, sin Ebu Musa-a, od svoga oca, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (takav) kada bi došao njemu prošnjak ili bi se tražila (obraćajući se) k njemu (neka) potreba (da se podmiri - bio je takav da bi) rekao: "Zauzimajte se (za ovoga, ili za ovo), nagradićete se (tj. bićete nagrađeni), a dosudiće (ili: izvršiće) Allah na jezik (tj. putem jezika, preko) Svoga vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (ono) što je htio (da dosudi, ili izvrši)."

PRIČAO NAM JE Sadekate, sin Fadla, izvijestio nas je Abdete od Hišama, od Fatime, od Esme, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je: rekao je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne zavezuj, pa (da) se zaveže na tebi (od tebe će Allah zavezati)."

("Evkja jukji" znači zavezati svezom mijeh ili vreću kada je puna, a ovdje se misli zavezati da ne dadne milostinje ni pomoći. Prema tome hadis znači: "Ne škrtari, pa škrtariće se i od tebe.")

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, od Abdeta i rekao je:

"Ne izbrajaj, pa (da) izbroji Allah na tebe (tj. tebi - a to opet ima smisao: Ne škrtari)."

GLAVA

milostinje u (onoj količini) što je mogao (da je dadne davalac milostinje, koliko je u mogućnosti da je da).

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Ibnu Džurejdža. - H - A pričao mi je Muhamed, sin Abdurahima, od Hadžadža, sina Muhameda, od Ibnu Džurejdža, rekao je: izvijestio me Ibnu Ebu Mulejkete od Abada, sina Abdullaha sina Zubejra, izvijestio je njega od Esme, kćeri Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvoga (od njih dvoje, s njima) da je ona došla k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Ne zadržavaj (u vreći) pa (da) zadrži Allah na tebi (od tebe - opet: Ne škrtari, jer će i Allah škrtariti od tebe). Razbi (tj. Otkini, Odvoji - Podijeli) što možeš (koliko si moguća, ili: dok možeš)."

GLAVA:

Milostinja pokriva (iskupljuje) pogrešku.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Džerir od Aameša, od Ebu Vaila, od Huzejfeta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Umer, bio zadovoljan Allah od njega:

"Koji (od) vas pamti govor (izreku) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o kušnji (iskušenju)?" Rekao je: rekao sam: "Ja pamtim njega (onako) kao što je rekao (tj. onako kako ga je rekao)." Rekao je: "Zaista si ti na njega zaista odvažan, pa kako je rekao?!" Rekao sam: "Kušnja čovjeka je u njegovoj porodici (ili: u njegovoj ženi), i njegovom djetetu, i njegovom susjedu, pokriva (otkupljuje) nju molitva, i milostinja, i dobročinstvo." Rekao je Sulejman: Ponekad (Ebu Vail) govoraše: "..... molitva, i milostinja, i zapovijedanje za dobročinstvo i zabranjivanje od nevaljalog." Rekao je (Umer Huzejfetu): "Nije ova (što) hoću (da mi o njoj pričaš), ali (tj. nego) ja hoću (da čujem o onoj kušnji) koja je (takva da) će se ustalasati kao valovlje (valovi) mora (ili: kao talasanje mora)." Rekao je: rekao sam: "Nije na tebe s njom (tj. Nije tebi od nje, Neće tebi od nje), o zapovjedniče vjernika, (nikakva) šteta. (Neće tebi od te kušnje biti štete.) Između tebe i između nje su zaključana (jedna) vrata." Rekao je: "Pa (da li) će se razbiti (ta) vrata ili otvoriti?" Rekao je: rekao sam: "Ne (otvoriti), nego će se razbiti (razlupati)." Rekao je: "Pa zaista ono kada se razbiju, neće se zaključati nikad", (doslovno: ".... kada su se razbila, nisu se zaključala nikad)." Rekao je: rekao sam: "Da." Rekao je (Šekik): Pa smo se plašili da pitamo njega (Huzejfeta o tome) ko su (ta) vrata? Pa smo rekli Mesruku: "Pitaj ga!" Rekao je: Pa je pitao njega, pa je rekao: "Umer, bio zadovoljan Allah od njega (Tj. Ta vrata su bila Umer)." Rekao je: Rekli smo: "Pa je (li) znao Umer (na) koga namjeravaš (misliš)?" (Tj. da su ta vrata - on). Rekao je: "Da, kao što (je znao) da je pred sutra (tj. prije sutrašnjega dana) noć, a to je (zbog toga što) sam zaista ja govorio njemu (takav) govor (koji) nije sa pogreškama (nepravilnostima, tj. nije pogrešan, nije izmiješan sa nepravilnostima, ili zamršenostima)."

GLAVA

(onoga) ko je milodario u idolopoklonstvu, zatim je primio Islam.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Hišam, pričao nam je Mamer od Zuhrije, od Urveta, od Hakima, sina Hizama, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao sam:

"O poslaniče Allaha, da li misliš (za neke) stvari (što) sam bio (ja uobičajio da) se odajem pobožnosti sa njima u predislamsko doba od milostinje (tj. kao što je milostinja), ili opraštanje robova i spajanje (povezivanje sa) rodbinom, pa da li u njima (tj. za njih, za ta djela) je od nagrade (išta, tj. ima li, hoće li biti za njih ikakve nagrade)?" Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Primio si Islam na (osnovu primanja onoga) što je prošlo (ili prethodilo) od dobra (tj. Primanje Islama ti je nagrada i znak da ti je kod Uzvišenog Boga primljeno dobro, dobra djela koja si prije toga činio, koja su prethodila primanju Islama)."

GLAVA

nagrade (nagrada) sluge kada je milodario sa zapovješću (po zapovjedi) svoga druga (tj. svoga gospodara) ne (bivši) pokvaren (tj. ne dajući milostinju onako kako nije dozvoljeno).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Džerir od Aameša, od Ebu Vaila, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada je milodarila žena od hrane svoga muža, ne (bivši ona) pokvarena, bila je (tj. biće) za nju (njoj) njezina nagrada, i za njezinog muža (tj. i njenu, njenom mužu posebno nagrada, dakle oboje će biti nagrađeni, i žena i muž) za (ono) što je zaradio (privredio tu hranu) i za blagajnika (tj. i magazineru-magacineru će biti nagrada) kao to (tj. isto tako, isto takva)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala'a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, sina Abdullaha, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Blagajnik (tj. skladištar, magaziner, magaciner) musliman, povjerljiv, koji provede (sprovede, izvrši) - a ponekad (ili: možda) je rekao: dariva (daje) - (ono) što se je zapovjedilo za njega (njemu, pa to provede) potpuno, obilno, ugodna je s njim njegova duša (tj. sa zadovoljstvom i ugodnošću to izvrši), pa dadne ga (imetak određen za milostinju) k (onome) koji je (taj što) se zapovjedilo njemu za njega - (taj takav magaciner, blagajnik) je jedan (od) dvojice milodarivalaca. (To jest: i on je drugi milodarivalac)."

GLAVA

nagrade žene kada je milodarila ili nahranila iz kuće svoga muža ne (bivši) pokvarena.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Mansur i Aameš od Ebu Vaila, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, namjerava (tj. misli na riječi): "Kada je milodarila žena iz kuće svoga muža....." - H - Pričao nam je Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac (tj. Hafsa), pričao nam je Aameš od Šekika, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada je nahranila (nekoga) žena iz kuće svoga muža ne (bivši) pokvarena, njoj je njezina nagrada, i njemu (mužu) kao njegova (količina, tj. kao količina iznosa nagrade žene - a to znači: i njemu isto toliko) i blagajniku (magazineru) kao to (tj. isto toliko) - njemu (mužu) za (ono) što je zaradio (tu hranu), a njoj za (ono, tj. zbog toga) što je podijelila."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Jahja-a, izvijestio nas je Džerir od Mansura, od Šekika, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je podijelila žena od hrane svoje kuće ne (bivši) pokvarena, pa njoj je njezina nagrada (tj. ona ima nagradu za to, biće za to nagrađena), i mužu za (to) što je zaradio, i blagajniku (skladištaru, magazioneru) kao to (tj. isto toliko, isto tako)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je (On): "Pa što se tiče (onoga) ko je darivao i bojao se (Boga). I vjerovao u najljepše (tj. u raj), Pa olakšaćemo mu (ili: olakšaćemo ga) za najlakše. A što se tiče (onoga) ko je škrtario i držao se bogatim (tj. nepotrebnim - a to znači: zadovoljavao se samo sa ovosvjetskim životom). I nije vjerovao u najljepše. Pa olakšaćemo mu (ili: olakšaćemo ga) za najteže." Bože moj, daruj trošiocu imanja (tj. onome koji dijeli imanje kao milostinju - daruj mu) zamjenu (naknadu)!

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je moj brat od Sulejmana, od Muavijeta, sina Ebu Muzerrida, od Ebu Hubaba, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nema od dana (nijednog, tj. Nema nijednoga dana što) osvanu robovi u njemu (da se drukčije dogodi) osim (tako da) dva anđela silaze, pa govori jedan (od) njih dvojice: "Bože moj, daruj trošiocu (tj. davaocu milostinje) zamjenu (naknadu)", a govori drugi: "Bože moj, daruj zadržavaocu (ustezaocu milostinje) propast."

GLAVA

primjera škrta (tvrdice) i milodarivaoca (davaoca milostinje).

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ibnu Tavus od svoga oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Primjer škrta i milodarivaoca je kao primjer dvojice ljudi, na njima dvojici su dva ogrtača (dva gornja kaputa dugačka) od željeza." - H - A pričao nam je Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad da je Abdurahman pričao njemu da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori: "Primjer škrta i trošioca (davaoca) je kao primjer dvojice ljudi, na njima dvojici su dva ogrtača od željeza od sisa (grudi) njih dvojice do ključnjača (do ključnih kostiju, do sadžakova) njih dvojice (dostižu im ti željezni ogrtači). Pa što se tiče trošioca (onog koji daje), pa neće trošiti (tj. podijeliti milostinju, a da će mu se dogoditi drugo) osim (to da) se produlji (rasprostrani njegova džubba, taj njegov ogrtač), ili poveća (uveliča se taj kratki ogrtač - pripovjedač sumnja da li je rečeno "sebegat" ili "veferet") na njegovoj koži (tako) da sakrije njegove jagodice (tj. prste ruke) i briše (otire) njegov trag."

(Veli se da ovo ima prenešeni smisao i da znači: milostinja mu briše greške i pokriva i sakriva.)

"A što se tiče škrtoga, pa neće htjeti da troši (da podijeli neku) stvar (nešto, a da će mu se dogoditi drugo) osim (to da) će se priljepiti svaka karika (željeznog ogrtača za) svoje mjesto, pa on ju haljinu (taj željezni ogrtač) rasprostranjuje, a (ona) neće (da) se rasprostrani."

Slijedio je njega (Ibnu Tavusa) Hasen, sin Muslima, od Tavusa u dvama ogrtačima (tj. slaže se s njim u tome da je u pričanju navedenog hadisa upotrebljen izraz "dva ogrtača"). A rekao je Hanzalete od Tavusa: dva štita (a ne dva ogrtača). A rekao je Lejs: pričao mi je Džafer od Ibnu Hurmuza, čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "dva štita."

GLAVA

milostinje (od) zarade i trgovine zbog Njegovog govora, uzvišen je (On): "O (vi) koji ste vjerovali (tj. koji vjerujete), trošite (dijelite) od lijepih (imanja) što ste zaradili i od (onoga) što smo izveli (što dali da izađe, da nikne) za vas iz zemlje....", do Njegovog govora: ".... imućan, hvaljen."

GLAVA:

Na svakoga muslimana je (obavezna, propisana) milostinja, pa ko nije našao (za materijalnu milostinju nikakve mogućnosti), pa neka radi za dobro (tj. neka radi neko drugo dobro djelo).

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Šubete, pričao nam je Seid, sin Ebu Burdeta, od svoga oca, od svoga djeda, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Na svakoga muslimana je milostinja (obavezan postupak i čin)." Pa su rekli: "O vjerovijesniče Allaha, pa ko nije našao (mogućnosti)?" Rekao je: "Radiće sa svojom rukom (fizički), pa će koristiti svojoj osobi (sebi) i milodariće." Rekli su: "Pa ako nije našao (mogućnosti da radi fizički)?" Rekao je: "Pomoći će potrebnoga, žalosnoga (ogorčenoga)." Rekli su: "Pa ako nije našao (mogućnosti ni za to)?" Rekao je: "Pa neka radi za dobro (tj. Neka čini bilo kakvo dobro djelo kao da nekoga, da nekoga potakne na dobro djelo koje sam ne može učiniti), i neka se ustegne (uzdrži) od zla, pa (ili: jer) zaista ona (tj. i ta osobina i radnja) je njemu milostinja (tj. vrijedi mu kao i da je dao materijalnu pomoć nekome kao milostinju)."

GLAVA:

Količina koliko (tj. Iznos količine što je) dariva (daje milodarivalac) od (obavezne) milostinje i (obične dobrovoljne) milostinje; i ko je darivao (dao jednu) ovcu.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Ebu Šihab od Halida Haza'a, od Hafse, kćeri Sirina, od Umu Atije, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Poslalo se k Nusejbi Ensarijskoj (a to je pravo ime Ummu Atije) sa ovcom (milostinja, tj. poslala joj se jedna ovca kao milostinja). Pa je poslala (Nusejba mesa) k Aiši, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), od nje (tj. od te ovce mesa, dio tog ovčijeg mesa). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Kod vas je stvar (tj. nešto za pojesti imate li, tj. ima li šta pojesti, jesti)?" Pa sam rekla: "Ne, osim što je poslala njega Nusejba od te ovce (što ju je dobila kao milostinju)." Pa je rekao: "Daj, pa već je dospjela njezinu (tj. svome) mjestu."

GLAVA

obavezne milostinje (od) srebra.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Amra, sina Jahja-a, Mazinije, od njegova oca, rekao je: čuo sam Ebu Seida Hudriju, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije u (onom iznosu deva) što je ispod pet deva milostinja (obavezna) od deva, i nije u (onome iznosu novca) što je ispod pet ukija (200 drama, dirhema srebra) milostinja (nije obavezna), i nije u (onome iznosu žitarica) što je ispod pet veskova milostinja (obavezna)."

("Vesk" je šezdeset "sa'ova", a "sa" je 3,34 kg, pa onda pet "veskova" iznosi hiljadu i dva kilograma, a ne dvije hiljade kilograma kako je to pogrešno na jednom mjestu napisano u tekstu koji je prošao poodavno - u tekstu prevoda.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musena-a, pričao nam je Abdulvehab, rekao je: pričao mi je Jahja, sin Seida, rekao je: izvijestio me je Amr, čuo je svoga oca (priča) od Ebu Seida, bio zadovoljan Allah od njega, čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o ovome (navedenom kaže kako je već opisano).

(U ovome senedu se kaže "čuo sam", a u prethodnom se kaže "od".)

GLAVA

robe (mjesto novca) u obaveznoj milostinji.

A rekao je Tavus: rekao je Muaz, bio zadovoljan Allah od njega, stanovnicima Jemena: "Donesite mi robe, odjeće: haljina ili oblačila (preoblačila, odijela - to donesite) u milostinju (na) mjesto ječma i prosa, lakše vama, a bolje za druge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u Medini." A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "A što (se) tiče Halida, (on) je zadržao (tj. uvakufio) svoje oklope i svoja naoružanja (ratnu spremu u što se ubrajaju i jahaće i tovarne životinje) u put Allaha (na Božiji put)." A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Milodarite (o žene), i da (tj. pa makar to bilo) od vašega nakita." Pa nije izuzeo (Muhamed a.s.) milostinju dužnosti (stroge, tj. obaveznu milostinju) od (neke druge) osim nje. Pa je počela žena (da) baca svoje minđuše i svoju ogrlicu (đerdan). A nije naročito istakao zlata i srebra od robe (od raznih vrsta robe).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, pričao mi je moj otac, rekao je: pričao mi je Sumamete da je Enes, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu da je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, pisao njemu (o obavezi zekjata od životinja) koju je zapovjedio Allah Svome poslaniku:

I (onaj) ko (bude tako imućan da) dostigne njegova milostinja (dotle da treba dati) devicu u drugoj godini (starosti), a nije (ona) kod njega (a nema je takve), a kod njega je devica zašla u treću godinu, pa zaista ona će se primiti od njega, a daće mu pobirač (službeni

koji ubire obaveznu milostinju zekjat - daće vlasniku prida) dvadeset srebrenika (srebrenjaka) ili dvije ovce. Pa ako ne bude kod njega devica u drugoj godini (ne bude imao takvu devicu) na njezino lice ili: na njezin način ("ala vedžhiha") (tj. odgovarajuću), a kod njega je devac u trećoj godini (a ima devca u trećoj godini), pa on će se primiti od njega, a nije sa njim (nijedna) stvar (tj. ništa - a to znači: ako vlasnik nema devicu u drugoj godini kakva treba da se dadne u zekjat, a ima devca u trećoj godini, uzeće se u zekjat taj devac, a neće sa njim, uz njega davati nikakva prida, doplate, doplata iako je devac u trećoj godini manje cijenjen od device u drugoj godini).

PRIČAO NAM JE Muemmel, pričao nam je Ismail od Ejuba, od Ata'a, sina Ebu Rebaha, rekao je: rekao je Ibnu Abas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

"Svjedočim na poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zaista (da) je klanjao prije propovjedi (molitvu bajrama - godišnjeg blagdana), pa je vidio da on nije dao čuti ženama (tj. da nije imao tako jakog glasa pri propovjedi da je mogao dati ženama da ga čuju - ukratko: da ga nisu čule žene, jer se klanjalo na otvorenom prostoru, a bilo je mnogo naroda), pa je došao (tj. prišao) njima, a sa njim je Bilal, razastirač svoje odjeće (tj. Bilal je razastro, raskrilio svoju odjeću), pa je savjetovao (Muhamed a.s.) njih i zapovjedio je njima da milodare (i one). Pa je počela žena (da) baca - i pokazao je Ejub k svome uhu i k svome grlu (htijuci s time da kaže da je bacala žena iz ili sa ušiju menđuše, naušnice, a sa grla ogrlicu, đerdan - napomena: kad se kaže žena je bacala...itd., misli se na žene u množini - žene su bacale menđuše, ogrlice i sl.)."

GLAVA:

Neće se skupljati (sastavljati) između (onoga što je) rastavljeno, i neće se rastavljati između (onoga što je) sakupljeno (sastavljeno, tj. što je zajedno).

A spominje se od Salima, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu (ovome što je navedeno).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, Ensarija, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao mi je Sumamete da je Enes, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu da je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, pisao njemu (o obaveznoj milostinji zekjatu i o količini) koju je propisao (uzakonio) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (i u tom je pismu stajalo, pored ostalog, i ovo):

"..... I neće se sakupljati između rastavljenoga (raznoga, odijeljenoga), i neće se rastavljati između sakupljenoga (zbog) straha (od) milostinje (tj. bojeći se milostinje - a to znači: da bi izbjegao milostinju, zekjat ili u cijelosti ili u bar neki dio)."

(U vezi navedenoga ima mnogo tumačenja. Ovdje će se navesti samo jedno. Ebu Jusuf kaže da rečenica "Neće se rastavljati sastavljeno.", znači ovo: Čovjek ima osamdeset ovaca, pa kada dođe pobirač zekjata, čovjek mu kaže da te ovce nisu sve njegove nego je dvadeset njegovih, a po dvadeset svakog pojedinog od njegova tri brata. Kako se zekjat od ovaca daje samo onda ako ih ima četrdeset komada, ovim je postupkom izbjegnuto u cijelosti davanje zekjata. Druga rečenica "Neće se sakupljati rastavljeno.", znači ovo: Čovjek ima dva brata i svaki od njih trojice ima po četrdeset ovaca, pa bi svaki trebao dati po jednu ovcu na ime zekjata. Pobirač bi onda potjerao, uzeo tri ovce. Međutim jedan od njih trojice rekne da su ovce sve njegove, svih stotinu i dvadeset ovaca da pripadaju samo njemu. Od sto dvadeset ovaca se takođe daje jedna ovca na ime zekjata kao i od četrdeset. Od stotinu i dvadeset i

jednu ovcu se daju dvije ovce na ime zekjata. U ovom slučaju je zekjat izbjegnuto djelimično, jer će pobirač potjerati samo jednu ovcu mjesto tri ovce. Uzrok je to što je jedan od trojice "sakupio rastavljeno", tj. vlasništvo trojice po četrdeset pripisao sve sebi i rekao da su svih stotinu i dvadeset njegove.)

GLAVA:

Što je bilo od dvojice pomiješanih (tj. Ako se zekjat uzeo od dvojice ljudi čiji je neki dio imovine izmiješan, pa se od toga izmiješanog dijela uzeo zekjat od jednog između njih dvojice), pa zaista njih dva će se vratiti između sebe sa jednakošću (da se naravnaju i obračunaju).

A rekao je Tavus i Ata': "Kada su znala (Kada znaju) dvojica izmiješanih svoja imanja, pa neće se sakupljati imanje njih dvojice." A rekao je Sufjan: "Neće biti dužnost (zekjat na izmiješane dok ne bude tako) da se upotpuni ovome četrdeset ovaca, a (i) ovome četrdeset ovaca."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao mi je Sumamete da je Enes pričao njemu da je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, pisao njemu (u vezi zekjata o količini) koju je propisao (uzakonio) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"I što je bilo od dvojice izmiješanih (pomiješanih uzeto kao zekjat), pa zaista njih dvojica će se vratiti međusobno jedan drugom sa jednakošću (da se naravnaju i naknadi vrijednost onaj koji ima više od pomiješanog imanja svome drugu čijega je imanja manje pa je proporcionalno više oštećen izdvajanjem zekjata od cjelokupne pomiješane imovine)."

GLAVA

obavezne milostinje (od) kamila.

Spomenuo je njega (davanje zekjata od kamila) Ebu Bekjr, i Ebu Zerr i Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njih, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Velid, sin Muslima, pričao nam je Evzajja, rekao je: pričao mi je Ibnu Šihab od Ata'-a, sina Jezida, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan, neki) Beduin pitao poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, o seobi (emigraciji u ime Boga i vjere), pa je rekao (njemu Muhamed a.s.):

"Teško ti, zaista njezina je stvar teška, pa da li ti je (tj. da li imaš štogod) od kamila (deva, što) izvršavaš (daješ) milostinju (od) njih?" Rekao je: "Da." Rekao je: "Pa radi (to makar da stanuješ) od (iza) mora (preko mora, tj. vrlo daleko od Medine), pa zaista Allah neće okrnjiti (umanjiti svoje nagrade) tebi od tvoga rada (za tvoje dobro djelo nijednu) stvar (tj. nimalo)."

GLAVA

(onoga) ko (je toliko imućan da) je stigla kod njega milostinja device u drugoj godini (tj. da treba dati na ime zekjata devicu u drugoj godini starosti), a nije (ona) kod njega (tj. a nema je takve, nego ima mlađih ili starijih devica, mlađih kamila).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao mi je Sumamete da je Enes, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu da je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, pisao njemu dužnost (tj. o dužnosti, obavezi, odredbi) milostinje koju je zapovjedio Allah Svome poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko (je tako imućan da) je stigla kod njega od kamila (deva) milostinja devu u petoj godini (tj. da treba dati na ime zekjata devu koja ima pune četiri godine i zašla je u petu), a nije (ona) kod njega (tj. a nema takve, takvih) deva u petoj godini, a kod njega je deva u četvrtoj godini, pa zaista ona (stvar je takva da) će se primiti od njega deva u četvrtoj godini i učiniće sa njom (tj. i daće onaj od koga se uzima na ime zekjata ta deva u ime prida, naknade, doplate) dvije ovce ako su njih dvije lake njemu (tj. ako ih ima i posjeduje), ili dvadeset srebrenjaka (ako nema dviju ovaca). A ko (je takav da) je stigla kod njega milostinja deve u četvrtoj godini, a nije kod njega deva u četvrtoj godini, a kod njega je deva u petoj godini, pa ona je (stvar takva da) će se primiti od njega deva u petoj godini, a daće njemu (vlasniku te deve) pobirač dvadeset srebrenjaka ili dvije ovce (na ime neke vrste kusura što je uzeo kao zekjat devu koja više vrijedi nego stvarna obaveza i dug vlasnika). A ko (je takav da) je stigla kod njega milostinja deve u četvrtoj godini, a nije kod njega (druga, tj. a on nema druge) osim deva u trećoj godini, pa ona je (stvar takva da) će se primiti od njega deva u trećoj godini i daće (još vlasnik) dvije ovce ili dvadeset srebrenjaka. A ko (je takav da) je stigla njegova milostinja devu u trećoj godini, a kod njega je deva u četvrtoj godini, pa ona je (stvar takva da) će se primiti od njega deva u četvrtoj godini, a daće njemu pobirač (lice koje je određeno da ubire zekjat) dvadeset srebrenjaka ili dvije ovce. A ko (je takav da) je stigla njegova milostinja devu u trećoj godini, a nije (ona) kod njega, a kod njega je deva u drugoj godini, pa ona je (stvar takva da) će se primiti od njega deva u drugoj godini i daće sa njom dvadeset srebrenjaka ili dvije ovce."

GLAVA

milostinje (od) ovaca (brava).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha sina Musenna-a, Ensarija, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao mi je Sumamete, sin Abdullaha sina Enesa, da je Enes pričao njemu da je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, pisao njemu ovu knjigu (ili: ovo pismo) pošto je upravio (tj. poslao Ebu Bekjr) njega k Bahreju (u Bahrejn):

"U ime Allaha milosrdnoga milostivoga. Ovo je dužnost (obaveza, odredba o količini i visini) milostinje koju je uzakonio (odredio, propisao) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, na muslimane, i koja (je ta što) je zapovjedio Allah za nju Svome poslaniku. Pa ko (bude u takvom stanju da) se potraži ona (od njega, svaki takav) od muslimana (tj. Od kojega se god muslimana potraži) na njezin način (tj. kako je propisana), pa neka je dadne. A ko (god bude u prilici da) se potraži iznad nje (tj. više nego je propisano), pa neka ne dadne. U (slučaju posjedovanja) dvadeset i četiri (komada) od deva (kamila) pa što je ispod njih (tj. ispod toga broja zekjat za deve) je od ovaca (tj. u ovcama), od svako pet (deva) je (jedna) ovca (tj. za svako pet deva daje se jedna ovca na ime milostinje, zekjata od pet deva). Kada je stigla (količina, iznos deva) dvadeset i pet (pa sve) do trideset i pet, pa u njih (tj. za njih) je deva u drugoj godini (tj. za taj broj deva se više ne daje zekjat u ovcama nego u devama i to jedna deva u drugoj godini starosti), ženska (tj. deva ženskoga spola u drugoj godini). Pa kada je stigla (količina deva na iznos od) trideset i šest (pa) do četrdeset i pet, pa u njih (za njih) je deva u trećoj godini, ženska (ženskoga spola). Pa kada je stigla (količina) četrdeset i šest (pa) do šezdeset, pa u njih (za njih) je (jedna) deva u četvrtoj godini, udarena (od) devca (tj. ona koja je oplodena od muške deve, bremenita). Pa kada je stigla (količina) šezdeset i jednu do sedamdeset i pet, pa u njih (za njih) je (jedna) deva u petoj godini. Pa kada je stigla (količina),

misli (na) sedamdeset i šest do devedeset, pa u njih je (propis da se dadne) dvije deve u trećoj godini. Pa kada je stigla devedeset i jednu do stotinu i dvadeset, pa u njih je dvije deve u četvrtoj godini, obje udarene (od) devca (tj. bremenite). Pa kada se povećala (količina deva) na (iznad) stotinu i dvadeset, pa u svakih (tj. za svakih) četrdeset je (propis da se dadne) deva u trećoj godini, a u svakih pedeset je deva u četvrtoj godini. A ko (je u takvom stanju da) nije bilo sa njim (tj. da nema više ništa) osim četiri (komada) od deva, pa nije u njih (tj. za njih obavezna nikakva) milostinja (nikakav zekjat da se dadne) osim ako hoće njihov gospodar (vlasnik). Pa kada je stigla (količina deva na iznos od) pet od deva (tj. pet deva), pa u njih je (propis da se dadne jedna) ovca. A u milostinji brava (ovaca), u (onih) koje su na paši kada budu (u iznosu od) četrdeset do stotinu i dvadeset (propis je da se dadne jedna) ovca. Pa kada se povećala (količina) na (iznad) stotinu i dvadeset (pa) do dvije stotine, dvije ovce (se dadnu za zekjat). Pa kada se povećala (količina) na dvije stotine do tri stotine, pa u (ili za) njih je (propis da se dadnu, daju) tri (ovce). Pa kada se povećala (količina) na (iznad) tri stotine, pa u svake stotine je (propis da se dadne još po jedna) ovca. Pa kada bude blago (tj. ovce) koje je na paši (vlasništvo jednoga) čovjeka okrnjeno od četrdeset (makar samo za) jednu ovcu, pa nije u njih (tj. za njih obavezna nikakva) milostinja, osim ako hoće njihov gospodar (vlasnik da sam od sebe dadne). A u srebru je (propis da se dadne) četvrtina desetine (misli se na četvrtinu desetine od dvjesta drama, drahmi - srebrenjaka, srebrenog novca). Pa ako ne bude (srebra, tj. srebrenog novca ništa više) osim stotinu i devedeset (dirhema, drama težine), pa nije u njih (tj. za njih nijedna) stvar (tj. ništa, nimalo obavezan ni dužan da dadne, nije obavezno da da), osim da hoće njihov gospodar (vlasnik da sam od sebe da dadne milostinju)."

GLAVA:

Neće se uzimati u milostinju stara (ovca), a ni falična (pod manom, sa nekim nedostatkom), a ni jarac, osim jarac, osim (ono) što je htio (što hoće) pobirač (zekjata).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je moj otac, rekao je: pričao mi je Sumamete da je Enes, bio zadovoljan Allah od njega, pričao njemu da je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, pisao njemu (o dužnosti, obavezi, odredbi) koju je zapovjedio Allah Svome poslaniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"I neće se izvoditi (tj. uzimati) u milostinju stara, a ni falična (tj. sa nekim nedostatkom ovca ili koza), a ni jarac osim (tj. samo ono) što je htio (što hoće, što ocijeni kao odgovarajuće) pobirač (tj. lice koje je određeno i poslato da ubire zekjat)."

GLAVA

uzimanja kozice (ženskog mladunčeta koze) u milostinju.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. - H - A rekao je Lejs: pričao mi je Abdurahman, sin Halida, od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha, sina Utbeta sina Mes'uda, da je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega, rekao: rekao je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega:

"Tako mi Allaha da su mi sprečili (tj. da mi spriječe, kad bi mi ustegli, ako odbiju da dadnu samo jednu) kozicu (što) izvršavaše (davaše oni) nju k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zaista bih se borio (protiv) njih na (tj. zbog) sprečavanja nje (zbog nedavanja kozice)." Rekao je Umer, bio zadovoljan Allah od njega: "Pa nije ono (ništa drugo) osim (to) da sam vidio da je Allah otvorio (raspoložio) prsa Ebu Bekjra, bio zadovoljan Allah od njega,

za borbu (za ratovanje), pa sam saznao (upoznao, uvidio) da je ono pravo (istina, tj. da je stanovište Ebu Bekjra ispravno, istina)."

GLAVA:

Neće se uzimati plemenita (tj. skupocjena grla od) imetka ljudi u milostinju.

PRIČAO NAM JE Umejete, sin Bistama, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Revh, sin Kasima, od Ismaila, sina Umejeta, od Jahja-a, sina Abdullaha sina Sajfije, od Ebu Mabeda, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pošto (tj. kada) je slao Muaza na (tj. u) Jemen, rekao:

"Zaista ti ćeš doći na (tj. u jedan) narod, stanovnike (tj. sljedbenike jedne) knjige, pa neka bude prvo (ono) što ćeš pozivati njih k njemu obožavanje Allaha. Pa kada saznaju Allaha (tj. kada prime vjerovanje da je Bog samo jedan), pa izvijesti ih da je Allah već uzakonio (odredio) na njih pet molitava u njihovom danu i njihovoj noći. Pa kada su učinili (tj. prihvatili, kada prihvate) molitvu, pa izvijesti ih da je Allah već uzakonio na njih milostinju (da) se uzima od njihovih imanja i vraća se (tj. dijeli se) na njihove siromašne. Pa kada su se pokorili za nju, pa uzmi od njih (milostinju, zekjat za siromahe), i čuvaj se plemenitih (skupocijenih grla od) imanja ljudi (tj. ne uzimaj u milostinju iz imetka, imanja ljudi ono što je najskupocijenije)."

GLAVA:

Nije u (onome) što je ispod pet deva (obavezna nikakva) milostinja.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Muhameda, sina Abdurahmana sina Ebu Sa'sa'ta, Mazinije, od njegovog oca, od Ebu Seida, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nije u (onome) što je ispod pet veskova od datula (hurmi - nije obavezna nikakva) milostinja, i nije u (onome) što je ispod pet ukija od srebra (obavezna nikakva) milostinja i nije u (onome) što je ispod pet (komada od) stada od deva (obavezna nikakva) milostinja.

("Zevd" je malo stado. Obično se misli na stado deva, ali može da znači i stado drugih domaćih životinja. U prošlom tekstu je ta riječ prevedena sa riječju: deve, a pravo je: stado.)

GLAVA

milostinje (od) goveda (krupne stoke: krava i volova).

A rekao je Ebu Humejd: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista ću saznati svakako (tj. vidjeću ono) što će doći Allahu (jedan) čovjek sa kravom, ona ima mukanje (doslovno: za nju je mukanje, donijeće čovjek kravu koja muče, riče)." A rekne se (ovo su riječi Buharije - a rekne se mjesto "huvarun" još i) "džu'arun" - rikanje. "..... ričete", to jest podižete vaše glasove kao što riče krava.

(Ovo Buharija podsjeća na riječ iz Kur'ana i objašnjava je.)

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš od Ma'rura, sina Suvejda, od Ebu Zerra, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Stigao (Došao) sam k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je (Muhamed a.s.):

"Tako mi (onoga) koji (je taj što) je moja duša u Njegovoj ruci; ili: Tako mi (onoga) koji (je taj što) nema božanstva osim Njega; ili kao što se zakleo (tj. ili se je na neki drugi način zakleo onako kao što se zakleo tada, pa je nastavio ovo:) - nema (nijednog) od čovjeka (koji je takav da) budu za njega deve, ili goveda (krave) ili bravi (ovce, tj. koji god čovjek bude imao deve, ili krave ili ovce, a bude takav da) neće izvršiti (tj. ne izvršava, ne daje) njihove dužnosti (tj. milostinje od njih - pa da će drukčije proći) osim (tako da) će se doći s njima (tj. dovesti će se na) sudnjem danu (u) najvećem (onom obliku i tijelu) što bivaju i najdebljem njemu (tj. i u najboljem stanju), gaze ga sa svojim kopitama i bodu ga sa svojim rogovima, kad god prođe zadnja (od) njih, vratiće se na njega prva (od) njih (i tako će biti kažnjavan sve) dok se sudi među ljudima (tj. sve dok se ne završi obračunavanje među ljudima na sudnjem danu)." Predao (tj. pričao) je njega (ovaj hadis još i) Bukjejr od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA

milostinje na najbliže (tj. milostinje najbližim rođacima, naravno osim uzlazne i silazne loze koju čovjek mora izdržavati pa im nije ispravno davati obaveznu milostinju-zekjat, a ti najbliži kojima se već može dati zekjat ako ne žive u zajednici za jednim stolom su: braća, sestre itd.).

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Za njega su (tj. On ima) dvije nagrade: nagrada srodstva i milostinje."

(tj. Ko dadne milostinju rođaku ima dvostruku nagradu, jednu što je pomogao rođaka i tako pojačao i rodbinske veze, a drugu za davanje milostinje, za izvršenje dužnosti davanja milostinje uopće.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, da je on čuo Enesa, sina Malikja, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Bio je Ebu Talhate najmnogobrojniji (od svih) Pomagača u Medini imetkom (tj. imao je najviše imetka, bio je od svih najimućniji, najbogatiji imetkom) od palmi, i bio je najdraži njegov imetak (imanje) k njemu Bejruha (voćnjak, voćar koji se zvao Bejruha'), a bila je (ta bašča, taj voćnjak) okrenuta prema bogomolji (džamiji Muhameda a.s.). I bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaj da) uniđe (u) nju (u tu bašču, u tu ogradu) i da pije u njoj lijepe vode (tj. da pije njezine dobre vode). Rekao je Enes, bio zadovoljan Allah od njega: Pa pošto se spustio (tj. objavio) ovaj odlomak (od Kur'ana): "Nećete postići (pravoga) dobročinstva (prije nego postupite tako) da trošite (tj. da dijelite u ime milostinje) od (onoga) što volite (i vi sami od vaše imovine)...", ustao je Ebu Talhate (tj. podigao se) k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha, zaista Allah, blagosloven je (On) i uzvišen je, govori (tj. kaže): "Nećete postići dobročinstva (dugčije nego) da trošite od (onoga) što volite....", a zaista najdraži moj imetak k meni je Bejruha', i zaista ona (taj voćar, ta ograda) je milostinja (tj. dajem je kao milostinju) za Allaha (tj. za zadovoljstvo Allaha, u ime sticanja Božijeg zadovoljstva), nadam se (tj. nadajući se) njezinom dobročinstvu i njezinoj pohrani (zalihi) kod Allaha (tj. da će mi ona biti primljena kao dobročinstvo i pohranjena kao zaliha za sudnji dan kod Uzvišenog Boga), pa stavi je, o poslaniče Allaha, (tamo) gdje je pokazao tebi Allah (da je

najbolje, tj. pa upotrijebi i okreni tu bašču, ogradu ondje gdje misliš i znaš da je najbolje)." Rekao je: pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Bravo (Odlično)! To je unosan imetak. To je unosan imetak. (Tj. imetak koji donosi ćar, dobit.) A već sam čuo šta si rekao, i zaista ja vidim (da je najbolje) da učiniš nju u (tj. među svoje) najbliže (tj. da je dadneš njima da se koriste s njom, tom ogradom, tim voćarom)." Pa je rekao Ebu Talhate: "Činim (to), o poslaniče Allaha." Pa je razdijelio nju Ebu Talhate u svoje najbliže i svoje stričeviče. Slijedio je njega (Abdullaha, sina Jusufova) Revh. A rekao je Jahja, sin Jahja-a, i Ismail od Malikja: Odlazeći (tj. Napredujući imetak, a to znači: lijep, koristan imetak).

(Hoće da kaže da su Jahja i Ismail u pričanju ovoga hadisa mjesto "malun rabihun" govorili "malun rajihun" - odlazeći imetak, tj. napredan imetak, ili: lijep, koristan imetak.)

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebu Merjem, izvijestio nas je Muhamed, sin Džafera, rekao je: izvijestio me je Zejd od 'Ijada, sina Abdullaha, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega:

Izašao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (danu praznika, blagdana) žrtve ili mršenja ka klanjalištu. Zatim je otišao (sa molitve, tj. okrenuo se ljudima poslije obavljene molitve) pa je savjetovao ljude (držao im je prediku) i zapovjedio je njima za milostinju, pa je rekao: "O ljudi, milodarite!" Pa je prošao na žene (ženama) pa je rekao: "O skupino (o zборе) žena, milodarite, pa (tj. jer) zaista ja sam vidio vas najmnogobrojnijim stanovnicima Vatre (tj. da će vas biti najviše u paklu)." Pa su rekle: "A sa čega (zbog čega) je to, o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Umnožavate kletvu (tj. Mnogo kunete) i nijećete muža (tj. poričete muževu dobrotu, niste zahvalne mužu). Nisam vidio od (osoba) okrnjatih (manjkavih u) pameti i vjeri (da je išta) odnosnije za razum odlučna čovjeka od jedne (od) vas, o skupino žena (tj. da išta više odnese čovjekov razum kao što to učini neka od vas)." Zatim je otišao. Pa pošto je stigao k svome stanu, došla je Zejneba, žena Ibnu Mes'uda, traži dozvolu na njega (tj. k njemu da uniđe). Pa se reklo: "O poslaniče Allaha, ovo je Zejneba (tj. ovo Zejneba traži dozvolu da te posjeti)." Pa je rekao: "Koja Zejneba?" (Doslovno: "Koja od Zejneba?") Pa se reklo: "Žena Ibnu Mes'uda." Rekao je: "Da. Dozvolite joj." Pa se dozvolilo njoj. Rekla je: "O Vjerovijesniče Allaha, zaista ti si zapovjedio danas za milostinju, a bio je kod mene ukras (nakit) za mene (tj. a imala sam jedan svoj nakit) pa sam htjela da milodarim sa njim (da milodarim njega), pa je tvrdio Ibnu Mes'ud da je on i njegovo dijete preči (od svih drugih) koji (bi mogli doći u obzir da) milodarim njega na njih (tj. njima)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Istinu je rekao Ibnu Mes'ud. Tvoj muž i tvoje dijete preči (su od drugih) koji (su takvi da) bi milodarila njega (nakit) na njih (njima)."

GLAVA:

Nije na muslimana (dužnost) u njegovom konju (tj. za njegovog konja) milostinja.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Abdullah, sin Dinara, rekao je: čuo sam Sulejmana, sina Jesara, od 'Irakja, sina Malikja, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nije na muslimana (dužnost) u njegovom konju i njegovom dječaku (tj. robu) milostinja." (tj. za konje i robove ne mora dati nikakve milostinje, ako konji i robovi nisu za trgovinu, ako mu nisu kao trgovačka roba).

GLAVA:

Nije na muslimana u njegovom robu (tj. za njegovog roba) milostinja (nije obavezna).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Husejma, sina 'Irakja, rekao je: pričao mi je moj otac od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. - H - A pričao nam je Sulejman, sin Harba, pričao nam je Vuhejb, sin Halida, pričao nam je Husejm, sin 'Irakja sina Malikja, od svoga oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije na muslimana (obavezna) milostinja u njegovom robu (za svoga roba), a ni njegovom konju (a ni za konja)."

GLAVA

milostinje na siročad (tj. davanja milostinje siročadima).

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Fedaleta, pričao nam je Hišam od Jahja-a, od Hilala, sina Ebu Mejmuneta, pričao nam je Ata', sin Jesara, da je on čuo Ebu Seida Hudriju, bio zadovoljan Allah od njega, (da) priča da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sjeo jednoga dana na govornicu (svoje bogomolje) i sjeli smo okolo (oko) njega, pa je rekao:

"Zaista ja od (onoga) što se bojim na vas (tj. vama da će štetiti) poslije mene (ubrajam i to) što će se otvoriti na vas (tj. vama) od sjaja (obilja) ovozemaljskoga života i njegovog ukrasa (nakita)." (Tj. "Plašim se za vas zbog obilja i udobnosti koja će vam se poslije mene otvoriti i ukazati, pojaviti.") Pa je rekao (neki) čovjek: "O poslaniče Allaha, a zar dolazi dobro sa zlom (tj. a zar dobrota može dovesti, donijeti zlo)?" Pa je zašutio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa se reklo njemu (onome čovjeku): "Šta je tvoja stvar (tj. Šta je tebi da ti) govoriš poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a (on) neće (da) govori (a on ne govori) tebi (s tobom)." Pa smo vidjeli (tj. Pa smo mislili) da je on (zapao u stanje da) se spušta na njega (objava, da mu se objavljuje od Uzvišenog Boga neka objava). Rekao je: Pa je otrao od sebe (sebi Muhamed a.s. mnogi) znoj pa je rekao: "Gdje je pitalac (tj. onaj što me upita malo prije)?" I kao da je on (Muhamed a.s.) pohvalio njega (onoga čovjeka što ga je upitao) pa (mu) je rekao (tj. odgovorio): "Zaista ono neće doći dobro sa zlom (tj. ne donosi dobrota zlo), a (tj. ali) zaista od (onoga) što daje proljeće da nikne (da raste, tj. lijepa trava u proljeće je ta što) ubija ili približi (samoj smrti životinju koja se previše najede te lijepe trave) osim jedačice zelene (jedne trave koju ne baš tako rado jedu životinje, ali koja nije opasna ni sirova - a kad tu travu životinja je jela (jede), te kada su se pružila (nadula, napuhala) njezina dva boka (od mnogoga jedenja), okrenula se (okrene se) prema oku Sunca (tj. prema Suncu izražavajući zadovoljstvo), pa se ulitala (pa se ulita, tj. izbacila je, izbaci rijetko đubre, rijedak izmet), i mokrila je (i mokri) i uživala je (i uživa po ispasištu). I zaista ovaj imetak je zelen (tj. lijep), sladak, pa divan li je (on) drug muslimana dok je darivao (tj. dok daje musliman) od njega (od imetka) siromahu, i siročetu, i putniku" - ili kao što je rekao (nešto tako) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

(Ovo je sumnja u svoje pamćenja Jahja-a.)

"I zaista ono je (stvar sa imanjem, imetkom takva da onaj) ko uzima njega sa (drugim načinom) osim njegova prava (nepropisno ga stiče i ne daje od njega ono što je pravo i što je dužan dati - takav vlasnik imetka) je kao (onaj) koji jede, a ne zasićuje se (a ne najida se, ne

može se zasititi, najesti), i biće (sami imetak) svjedokom na njega (svjedok protiv njega na sudnjem danu."

GLAVA

(obavezne) milostinje na (korist, pomoć) muža i siročadi u skrbništvu.

Rekao je njega (tj. da se milostinja može dati mužu - to stanovište je rekao) Ebu Seid od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(Hanefiti, hanefije su stanovišta da se obavezna milostinja, zekjat ne može dati, odnosno ne vrijedi dati mužu, i oni smatraju da se u slučaju, koji je pripovijedao Ebu Seid, radilo o običnoj milostinji.)

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, rekao je: pričao mi je Šekik od Amra, sina Harisa, od Zejnebe, žene Abdullaha (sina Mes'uda), bio zadovoljan Allah od njih dvoje, rekao je (Aameš): pa sam spomenuo njega (hadis) Ibrahimu (Nah'iji), pa mi je pričao Ibrahim od Ebu Ubejdeta, od Amra, sina Harisa, od Zejnebe, žene Abdullaha, sa sličnim njemu (tj. sa sličnim hadisom) jednako (su ga svi pričali), rekla je: Bila sam u bogomolji pa sam vidjela Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Milodarite (vi, žene) i da (bi to bilo, tj. pa makar) od vašega nakita (ukrasa)." A bila je Zejneba (običaja da) troši (tj. dijeli) na Abdullaha i siročad u njezinom skrbništvu, pa je rekla Abdullahu (sinu Mes'udovu, svome mužu): "Pitaj poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da li biva dostatno (da li je dostatno, vrijedi li) meni da trošim na tebe i na moju siročad u mome skrbništvu od milostinje (tj. da trošim na vas u ime milostinje, da vam dajem milostinju)." Pa je rekao: "Pitaj ti (ženo) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam otišla k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam našla (jednu) ženu od Pomagača na (njegovim) vratima, njezina je potreba kao moja potreba (tj. i ona treba da pita za istu stvar kao i ja). Pa je prošao pokraj nas Bilal pa smo rekle: "Pitaj Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da li biva dostatno za mene da trošim na moga (svoga) muža i siročad moju (svoju) u mome skrbništvu." I rekle smo: "Ne izvješćuj (tj. Ne kazuj) za nas." Pa je unišao (ušao) pa je pitao njega. Pa je rekao (Muhamed a.s.): "Ko su njih dvije?" Rekao je (Bilal): "Zejneba." Rekao je: "Koja (od) Zejneba?" Rekao je: "Žena Abdullaha." Rekao je: "Da, i za nju su (tj. i ona ima) dvije nagrade: nagrada rodbinstva (srodstva) i nagrada milostinje."

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Abdete od Hišama, od njegova oca, od Zejnebe, kćeri Ummu Selemete, rekla je: rekla sam:

"O poslaniče Allaha, da li je za mene nagrada (tj. imam li ja nagradu) da trošim na sinove Ebu Selemeta? Oni su samo moji sinovi (tj. njegovi sinovi su i moji, i to samo moji sinovi, od mene su mu, a ne od neke druge žene)." Pa je rekao: "Troši na njih, pa za tebe je nagrada (tj. pa imaćeš nagradu za sve ono) što si trošila na njih."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je (On): " i u (tj. i za) vratove, i zadužene (koji imaju dugovanja prema drugima) i u (tj. i za) put Allaha (koji se bore - svima takvim licima se određuje davanje obavezne milostinje)....".

A spominje se od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da je on bio stanovišta da čovjek može da) oprašta roba od milostinje svoga imetka (tj. da dadne obaveznu milostinju svoga imetka za oslobađanje robstva nekoga lica), i (da) dariva u hodočašće (tj. za obavljanje hodočašća). A rekao je Hasen (Basrija): Ako je kupio svoga oca od milostinje (otkupio ga kao roba novcem obavezne milostinje), dozvoljeno je (tj. vrijedi to da mu obavezna milostinja spane s njega, da se smatra da je izvršena), i darivaće (daće obaveznu milostinju čovjek) u borce (borcima) i (onome) koji nije hodočastio (nije išao na hadž pa da ode na hadž, pa da hodočasti), zatim je pročitao (tj. citirao iz Kur'ana): "Milostinje su samo za siromašne (tj. samo siromašnima određene)...." odlomak, u koju nju (tj. kojoj god vrsti osoba spomenutih u tom odlomku Kur'ana) si darivao (tj. dao milostinju), dostatna je (pravilno je izvršena milostinja). A rekao je (Muhamed a.s.), pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista Halid je zadržao (zatvorio, tj. uvakufio) svoje oklope u (tj. za) put Allaha." A spominje se od Ebu Lasa: Natovario je nas Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. dao nam je da jašemo, potovario nas je) na deve milostinje za hodočašće (zbog hodočašća u Mekju).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, rekao je: pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Zapovjedio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za milostinju, pa se reklo: Spriječio je (tj. Odbio je da dadne milostinju) Ibnu Džemil, i Halid, sin Velida, i Abbas, sin Abdul-Mutaliba. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ne sveti se (tj. Ne mrzi moje zapovjedi) Ibnu Džemil (ni zbog čega drugoga) osim (zbog toga) da je on bio siromašan pa je obogatio (učinio imućnim) njega Allah i Njegov poslanik. A što se tiče Halida, pa zaista vi nasilje (nepravdu) činite Halidu (jer) već je zadržao (on je uvakufio) svoje oklope i svoje opreme (ratne) u put Allaha (tj. za Božiji put). A što se tiče Abasa, sina Abdul-Mutaliba, pa (on je) stric poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa ona (milostinja) je na njega milostinja i slično njoj sa njom."

(Ove riječi "pa ona je na njega i slično njoj sa njom" tumače se na dva načina. Prvo tumačenje je ovakvo: ona ostaje na njemu kao dug, i on će nju dati i još toliko koliko ona vrijedi, tj. daće duplo. Neki pak vele da je s tim riječima Muhamed a.s. mislio na sebe, tj. Abasova milostinja je na njega - na Muhameda a.s. pala, on je preuzima na sebe i još toliko da dadne sa njom. Drugo tumačenje je: ona, Abasova milostinja, je na njega - tj. pripada njemu kao milostinja, neka njemu ostane kao milostinja i još toliko sa njom da mu se dadne jer je Abbas bio zapao u dugovanje kada se otkupljivao zapavši u ropstvo na Bedru.)

Slijedio je njega (Šuajba) Ibnu Ebu Zinad od svoga oca (pričajući). A rekao je Ibnu Ishak od Ebu Zinada: ona je na njega i slično njoj (tj. koliko ona) sa njom (još). A rekao je Ibnu Džurejdž: pričalo mi se od Aaredža sa sličnim njemu (tj. sa pričanjem sličnim pričanju Ibnu Ishaka).

GLAVA

suzdržavanja (ustežanja) od pitanja (tj. prosijačenja, iskanja milostinje).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Ibnu Šihaba, od Ata-a, sina Jezida, Lejsije, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, da su (neki) ljudi od Pomagača pitali (za pomoć i milostinju) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je darovao (dao) njima. Zatim su pitali njega pa je darovao (dao) njima dok je (najzad) nestalo (ono) što je kod njega (tj. iscrpilo se ono što je on imao) pa je rekao:

"Što biva (ima) kod mene od dobra, pa neću pohraniti (tj. spriječiti, zadržati) njega od vas, a ko se sustegne, sustegao njega Allah (od prosjačenja i nedozvoljenog sticanja imovine, tj. ko traži da bude čedan i pošten, učinio ga Allah čednim i poštenim), a ko traži bogatstvo (tj. neovisnost od drugih), obogatio ga Allah (tj. učinio, ili učiniće ga Allah neovisnim od drugih), a ko se strpljuje, učinio (ili učiniće) njega strpljivim Allah, a nije se darovao nijedan (čovjek) darom boljim i prostranijim od strpljivosti."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Tako mi (Boga) koji je (taj što je) moja duša (moj život) u Njegovoj ruci zaista da uzme jedan (od) vas svoje uže pa (da) sakupi drva (tj. pa da zaprti drva) na svoja leđa (pa da ih proda i da se tako prehranjuje - to) je bolje njemu od (toga) da dođe (tj. nego da dođe nekome) čovjeku pa (da) pita (tj. moli za milostinju) njega (koji može da) daruje njega, ili spriječi (tj. odbije) njega (tj. ili da mu ne dadne milostinju)."

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Hišam od svoga oca, od Zubejra, sina Avvama, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista da uzme jedan (od) vas svoje uže, pa (da) dođe sa bremenom (tj. pa da donese breme) drva, pa (da) proda njega, pa (da) ustegne (otkloni) Allah sa njim njegovo lice (od poniženja i sramote prosjačenja - to) je bolje njemu od (toga) da (tj. nego da) pita (moli) ljude (koji) su darovali (dali, tj. koji daruju) njega, ili su spriječili (tj. ili spriječe - odbiju, ne daruju) njega."

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, od Urveta, sina Zubejra, i Seida, sina Musejeba, da je Hakjim, sin Hizama, bio zadovoljan Allah od njega, rekao:

Pitao (tj. Molio) sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (za pomoć, milostinju) pa je darovao mene (dao mi je), zatim sam ga pitao (molio) pa me je darovao, zatim sam ga pitao pa me darovao, zatim je rekao: "O Hakjime, zaista ovo imanje (imetak) je (kao) zelena (tj. lijepa) slatka (vočka), pa ko je uzeo (tj. ko uzme) njega sa darežljivošću duše, blagosloviće se njemu u njemu; a ko je uzeo (tj. ko uzme) njega sa nadvirivanjem (nadnošenjem, isturanjem) duše (tj. sa pohlepnošću duše), nije se blagoslovilo (tj. neće se blagosloviti) njemu u njemu (u imetku), i bio je (tj. i on biva, ili: biće) kao (onaj) koji jede, a ne nasiti se (a ne može se nasititi); najviša ruka je bolja od najniže ruke." Pa je rekao Hakjim: pa sam rekao: "O poslaniče Allaha, tako mi (Boga) koji je poslao tebe sa istinom neću

postizati (ni od) jednoga (čovjeka) poslije tebe (nijednu) stvar (ništa, tj. neću okrnjiti, smanjiti, umanjiti nijednom čovjeku ništa - neću oštetiti traženjem nijednoga čovjeka poslije tebe nikakvu stvar) do (nastupanja časa da) se rastanem sa ovozemnim životom (tj. dok ne umrem, sve do svoje smrti)." Pa bio je Ebu Bekjr, bio zadovoljan Allah od njega, (običaja da) poziva (tj. pozivaše) Hakjima k darivanju pa neće (tj. ne htijaše, nije htio) da primi njega (dar; ili: dio koji mu je nuđen od milostinje ili ratnoga plijena) od njega. Zatim je zaista Umer, bio zadovoljan Allah od njega, pozivao njega (Hakjima) radi (toga da) daruje njega pa nije htio da primi od njega (nijednu) stvar (ništa). Pa je rekao (Umer r.a.): "Zaista ja zasvjedočavam vas, skupino muslimana, na (tj. protiv) Hakjima da ja izlažem na njega (tj. nudim njemu) njegovo pravo (tj. njegov dio na koji on ima pravo) od ovoga plijena, pa neće (tj. pa da on neće) da uzme njega." Pa nije postigao (okrnjio, smanjio, oštetio) Hakjim (ni od) jednoga (čovjeka, ni od koga) od ljudi poslije poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, do (časa kada) je preminuo (tj. do smrti).

GLAVA

(onoga) ko (bude u prilici da) je darovao (tj. da dadne) njemu Allah (neku) stvar (tj. nešto) bez pitanja (bez iskanja i molenja ljudi), a ni nadvirivanjem (isturanjem, tj. a ni ispoljavanjem pohlepe) duše.

"I u imanjinama njih (bogobojaznih) je pravo (dio) za prosjaka i zabranjenoga (lišenoga, tj. onoga koji je sebi zabranio, koji se je ustegnuo od prosjačenja)."

(To je odlomak iz Kur'ana.)

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukkejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Zuhrije, od Salima da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), rekao: čuo sam Umera (da) govori:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) dariva meni dar, pa govorim (pa govorah ja): "Daruj ga (onom) ko je potrebniji k njemu od mene." Pa je rekao: "Uzmi ga, kada je došla tebi od ovoga imanjanja (jedna) stvar (tj. nešto), a ti si nenametljiv (a ti se nisi namećao, izlagao, nisi se nadvirivao, isturao), a (nisi) ni prosjak (a nisi ni iskao, prosio), pa uzmi ga (kada ti je na takav način ponuđen i kada ti je na takav način došao), a (ono) što nije (na takav način došlo), pa ne proslijedi njemu tvoju (svoju) dušu (tj. ne daj svojoj duši da ide, slijedi za njim)."

GLAVA

(onoga) ko je pitao (molio za milostinju) ljude (radi) umnogobrojavanja (tj. radi širenja i povećanja imovine, a ne radi podmirenja najnužnijih potreba).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukkejra, pričao nam je Lejs od Ubejdulaha, sina Ebu Džafera, rekao je: čuo sam Hamzeta, sina Abdullaha sina Umera, rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od (njih dvojice) njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne prestaje čovjek (da) pita (moli, tj. Neprestano čovjek prosi, moli za milostinju) ljude (tako) da će doći (na) sudnji dan (u takom stanju i obliku da) nije (nema) u njegovom licu (na njegovom licu nijedno) parče (komad) mesa."

(Kao što se na ovome svijetu njegovo lice nije stidilo da prosi bez nužde, tako će biti na sudnjem danu bez mesa, sama kost da ga po tome mogu drugi znati kakav je grijeh pri njemu.)

I rekao je (Muhamed a.s.): "Zaista Sunce će se približiti (na) sudnjem danu (tako) da će stići (doprijeti) znoj (ljudima do) polovine uha (ušiju), pa dok su oni tako (u tom stanju), zatražiće pomoć u Adema, zatim u Musa-a (Mojsija), zatim u Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio." A povećao (dodao) je Abdullah: pričao mi je Lejs, rekao je: pričao mi je Ibnu Ebu Džafer: pa će se zauzimati (Muhamed a.s. kod Uzvišenoga Boga) za (to da) se sudi među stvorenjima, pa će ići (tako) da će uzeti za kariku (od) vrata (raja). Pa tada će poslati (ili: proživiti) njega Bog (na) pohvalnom mjestu, hvaliće ga stanovnici skupa (na sudnjem danu), svi (svaki od) njih. A rekao je Mualla: pričao nam je Vuhejb od Nu'mana, sina Rašida, od Abdullaha, sina Muslima, brata Zuhrije, od Hamzeta, čuo je Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o prosjačenju (tj. prvi dio navedenog hadisa koji govori o prosjačenju bez onoga dodatka o šefa'atu - zauzimanju za suđenje).

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je (On): "... neće moliti (za milostinju) ljude ustrajanjem (uporno, nametljivo)....", koliko je (tj. koliko imovine čini, sačinjava) bogatstvo, i govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "i neće naći (tj. i ne nalazi nikakva) bogatstva (što) će učiniti bogatim njega (tj. bogatstvo koje će ga učiniti neovisnim o ljudima).... (taj takav siromah je lice kojem se daje milostinja zbog riječi Uzvišenoga Boga koji je rekao u Kur'anu:) "Za siromahe koji su se dali opkoliti (zastaviti) u putu Allaha, ne mogu udaranja u zemlju (tj. nije im moguće putovati po zemlji radi zarađivanja i trgovanja)....", do Njegova govora, "..... pa zaista Allah je za njega znalac (tj. zna za ono dobro koje ste potrošili, podijelili takvim siromasima)."

PRIČAO NAM JE Hadžadž, sin Minhala, pričao nam je Šubete, rekao je: izvijestio me je Muhamed, sin Zijada, rekao je: čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije bijednik koji je (takav da) vrati njega (odbije ga od vrata) zalogaj i dva zalogaja (jer će se on prosjačenjem pred više vrata od više kuća po zalogaj opet opskrbiti), a ali (tj. nego ili već) je bijednik (onaj) koji (je takav da) nije njemu (nikakva) bogatstva, a stidi se (prosijačiti, prositi), ili neće pitati (tj. moliti) ljude ustrajanjem (ustrajno, uporno, nametljivo, natklopivši se, prilijepivši se za osobu)."

PRIČAO NAM JE Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je Ismail, sin Ulejjeta, pričao nam je Halid Haza' od Ibnu Ešve'a, od Šabije, rekao je: pričao mi je pisar Mugireta, sina Šubeta, rekao je: pisao je Muavija k Mugiretu, sinu Šubeta, tj.:

Piši k meni o (nekoj) stvari (što) si čuo nju od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je pisao k njemu: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori: "Zaista Allah je mrzio (tj. mrzi, ne voli) vama tri (postupka, svojstva): reklo se je i rekao je (tj. beskorisno razgovaranje i prepričavanje tuđih riječi), i upropaštavanje imovine i mnogobrojno pitanje (tj. molenje za pomoć i milostinju, prosjačenje)."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Gurejra, Zuhrije, pričao nam je Jakub, sin Ibrahima, od svoga oca, od Saliha, sina Kejsana, od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me Amir, sin Sa'da, od svoga oca, rekao je:

Darovao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) grupu, a ja sam sjedač (tj. sjedio) u njima (među njima). Rekao je: Pa je ostavio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od njih (jednoga) čovjeka, nije darovao njega (nije tom čovjeku dao ništa), a on je najdivniji (najbolji od) njih k meni (kako ja mislim). Pa sam ustao k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam tajno razgovarao (tj. rekao) njemu, pa sam rekao: "Šta je tebi (pa si izostavio, ustegao dar) od omsice (od tog-i-tog)? Tako mi Allaha ja zaista svakako mislim (smatram) njega vjernikom." Rekao je (Muhamed a.s.): "Ili (tj. Nego) muslimanom."

(To jest: Ne govori: vjernikom, nego: muslimanom, jer sam Bog zna ko je pravi vjernik u srcu, a ima mnogo onih koji se izdaju i predstavljaju kao pripadnici vjere. Musliman znači i onaj koji se predao nečemu, tj. predao se, prihvatio načela i propise islamske vjere javno.)

Rekao je: Pa sam zašutio malo. Zatim je nadvladalo mene (ono) što znam o njemu (o onom čovjeku), pa sam rekao: "O poslaniče Allaha, šta je tebi (da si izostavio dar) od omsice (od tog-i-tog)? Tako mi Allaha ja zaista svakako mislim njega vjernikom (mislim da je vjernik)." Rekao je: "Ili muslimanom." Rekao je: Pa sam malo zašutio. Zatim je nadvladalo mene (ono) što znam o njemu, pa sam rekao: "O poslaniče Allaha, šta je tebi (da si ustegao dar) od omsice (od tog-i-tog)? Tako mi Allaha ja zaista svakako mislim njega (smatram njega) vjernikom." Rekao je: "Ili muslimanom." Misli (ili: Namjerava).

(A možda da to treba i ovako da se prevede: Ili muslimanom (ga Muhamed a.s.) misli (namjerava, smatra).)

Pa je rekao (Muhamed a.s.): "Zaista ja svakako darivam (nekog određenog) čovjeka, a (drugi) osim njega je draži k meni od njega, (a ipak ga darujem iz) bojazni da se preturi (prevrne, surva) u Vatru na svoje lice (tj. da ne ode u bezvjerstvo ako mu ne dadnem, ako mu ne dam, a to bi ga strmoglavilo u pakao)." A od njegovog oca (tj. Jakub, sin Ibrahima pričao je od svoga oca Ibrahima), od Saliha, od Ismaila, sina Muhameda, da je on rekao: čuo sam svoga oca (da) priča ovo, pa je rekao u svome pričanju: Pa je udario poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa svojom rukom pa je sastavio između moga vrata i moje plečke, zatim je rekao: "Dođi, o Sa'de, (da ti objasnim) zaista ja svakako darivam (određenog) čovjeka...". Rekao je Ebu Abdullah: "Fe kjobkjibu" je (isto što i) "kulibu" - pa su se prevrnuli: prevrnuli su se "... preturajući se...". "Ekeberredžulu" - prevrnuo se (preturio se) čovjek kada je bilo njegovo djelo nedogađajuće na jedno (lice, kada se nije odigralo ni na kome), pa kada se dogodilo djelo (čin), rekao si (tj. reći ćeš): "kjobbehullahu li vedžhihi": prevrnuo ga Allah na njegovo lice, i "kebebtuhu ene"-: prevrnuo sam ga ja.

(Hoće da kaže da je "ekjebbe" neprelazan, a "kjobbe" prelazan glagol.)

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Malikj od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nije bijednik (onaj) koji obilazi na ljude (tj. obilazi ljude, oko ljudi u cilju prosjačenja, ili traženja pomoći te) vrati njega zalogaj i dva zalogaja, i datula i dvije datule (od onoga kome se obratio, tj. te dobije nešto), nego (doslovno: ali) je bijednik (onaj) koji ne nalazi bogatstva (nikakva koje) obogaćuje njega (čini ga nepotrebnim i neovisnim), a ne poima se (ne razumije se, ne zna se) o njemu (za njega, za njegovo siromašno stanje) pa (da) se milodari njemu (da mu se dadne milostinja), a neće ustati pa (da) pita (tj. moli) ljude (za milostinju i pomoć)."

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, pričao nam je Ebu Salih od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista da uzme jedan (od) vas svoje uže (konopac), zatim (da) podrani (da jutrom ode) - i mislim (da) je rekao: k planini (u planinu, u brdo, na brdo) - pa (da) sakupi (nasiječe sebi) drva (tj. da se zaprti, uprti drvima), pa (da ih) proda, pa (da) jede i milodari (i da on od te zarade dadne, da nekome milostinju) - bolje (bolji) je njemu (takav postupak) od (toga) da pita (moli za milostinju i pomoć) ljude." Rekao je Ebu Abdullah: Salih, sin Kjejsana je stariji od Zuhrije, i on je već stigao Ibnu Umera (tj. zapamtio ga je, vidio je njega, s njime se sastajao, živio je u vremenu dok je još Ibnu Umer bio na životu).

GLAVA

nagađanja (o količini) datula (hurmi, tj. o procjeni nasumice, otprilike koliko ima datula na drvetu palme da bi se odmah zadužio vlasnik stabla palme koliko treba da dadne zekjata).

(Ovaj postupak procjene odoka, otprilike za datule dok su još na stablu i dok još nisu dobro ni sazrele - ima za cilj da se vlasniku otprilike odredi zekjat pa da ne mora čekati procjenitelja kada je već datula sazrela, i da je može pomalo prema potrebi brati i drugoga počastiti i slično. Hanefijski pravници ovaj postupak ne odobravaju jer smatraju da je on dokinut. Prema tome oni i hadis koji će sada u tekstu doći, a koji govori o tome postupku, smatraju da je dokinut.)

PRIČAO NAM JE Sehl, sin Bekkjara, pričao nam je Vuhejb od Amra, sina Jahja-a, od Abasa Saidije, od Ebu Humejda Sa'idije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Vojevali smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, (u zajednici sa njim) vojnu Tebukja. Pa pošto je došao (u grad, mjesto) Vadil-Kira, kadli (jedna) žena u vrtu njezinom (u svojoj bašti, voćnjaku), pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, svojim drugovima: "Procijenite (tj. odredite otprilike koliko ima datula, hurmi na stablima palmi ove žene)." A procijenio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) deset veskova (vesk je 200 kg., a vele da je vesk tovar deve) pa je rekao njoj: "Prebroj (ono) što će izaći od nje (od njih, od datula, tj. kada obereš datule, izmjeri ih i zapamti koliko ih je bilo)." Pa pošto smo došli Tebukju (u) Tebukj, rekao je: "Zar ne (tj. Pažnja)! Zaista ono puhaće (duvaće) noćas (večeras) žestok vjetar, pa neka nipošto ne ustaje (tj. ne diže se od tla, sa tla ni) jedan (od vas), i ko (je takav da) je bila sa njim kamila (deva, tj. ko ima sa sobom devu), pa neka je sveže." Pa smo povezali njih (deve). I puhao je žestok vjetar. Pa je ustao (jedan) čovjek pa je bacio njega (vjetar) u planinu Tajj. I poklonio je vladar Ejle za Vjerovijesnika (Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) bijelu mazgu, i obukao je njemu (tj. dao mu je još na poklon jedan) ogrtač (plašt) i pisao je njemu za njihovo more (tj. za njihov grad koji je bio na Crvenom moru - a to znači za stanovnike grada). (Zadnje dvije rečenice Kastalanija objašnjava ovako: mazgu, a obukao je (Muhamed a.s.) njemu (vladaru Ejle) ogrtač i pisao je (Muhamed a.s.) njemu (tome vladaru) za njihovo more (tj. za njihov grad - a to znači: za stanovnike njihovoga grada da će im štititi živote i imovinu jer su priznali islamsku vlast i obavezali se plaćati glavarinu, lični porez islamskoj upravi.) Pa pošto je došao (u) Vadil-Kira (vraćajući se sa Tebukja), rekao je (Muhamed a.s.) za ženu (tj. onoj ženi): "Koliko (je) došla tvoja bašča (tj. Koliko je bilo ploda datula u tvome vrtu, voćnjaku)?" Rekla je: "Deset veskova, procjena poslanika Allaha (tj. onoliko koliko je nasumice, otprilike procijenio poslanik Allaha), pomilovao ga Allah i spasio." Pa je rekao Vjerovijesnik,

pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista ja sam požurivač (tj. ja se žurim - a to po nekima znači: ja idem prijekim putem) k Medini, pa ko je htio (tj. ko hoće) od vas da se požuri sa mnom, pa neka se požuri (ili: da požuri sa mnom, pa neka požuri)." Pa pošto je - rekao je Ibnu Bekkjar (jednu) riječ, njezino je značenje (tj. riječ čije je značenje i smisao) - nadnio se (nadvirio se Muhamed a.s.) na Medinu (tj. pošto se približio Medini ugledavši je), rekao je: "Ovo je Prijatna (tj. ovo je prijatna Medina, dobra, ugodna Medina)!" Pa pošto je vidio Uhud, rekao je: "Ovo je brdašce (koje) voli nas i (mi) volimo njega. Zar neću izvijestiti vas o najboljim kućama (domovima) Pomagača?!" Rekli su: "Da." Rekao je: "Kuće Nedžarovića, zatim kuće Abdul-Ešhelovića, zatim kuće Saidetovića (Saidovića), ili kuće Haris-ibnul-Hazredžovića (Harisovića-Hazredžovića), i u svakoj (od) kuća Pomagača", misli (na to da kaže da je) dobro (u svakoj kući Pomagača).

A rekao je Sulejman, sin Bilala: pričao mi je Amr: "... zatim kuća Harisovića, zatim Saidetovića (Saidovića)...." A rekao je Sulejman od Sa'da, sina Seida, od Umareta, sina Gazijjeta, od Abasa, od njegovog oca (Sehla, sina Sa'da), bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je: "Uhud je brdo (koje) voli nas i (mi) volimo njega." A rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Svaki vrt (koji je takav da) je na njemu zid, pa on je hadika (bašta, tj. naziva se izrazom "hadikatun" - bašta, bašča), a dok nije bio (a dok ne bude, dok nema) na njemu zid, nije se reklo (tj. ne kaže mu se, ne zove se) "hadikatun".

GLAVA

desetine u (onome, tj. od poljoprivrednih proizvoda) što se napajaju od vode neba (tj. od kiše) i sa tekućom vodom (od toga se uzima, odnosno daje na ime zekjata desetina od cjelokupnoga roda).

A nije vidio (tj. nije smatrao) Umer, sin Abdul-Aziza, u medu (tj. za med nijednu) stvar (tj. ništa - nije smatrao da za med treba davati ikakav zekjat).

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Abdullah, sin Vehba, rekao je: izvijestio me Junus, sin Jezida, od Zuhrija, od Salima, sina Abdullaha, od njegovog oca, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"U (onome) što je napojilo nebo i vrela (izvori), ili je bila (voda) posrćuća (spotaknuća, tj. ili je natapano sa vodom iz naročite rupe koja je iskopana da se u nju salijeva kišnica, a na koju rupu posrne i spotakne se onaj ko ne zna za nju, pa se ta rupa i zove "aserijjun" ili "asurun") - je desetina (propisana u ime zekjata, tj. od plodova koji su se natapali na te načine, tim vrstama vode); a što se napajalo (natapalo) sa polijevanjem (zalijevanjem, pa bilo donoseći vodu na tovarnoj životinji, ili pomoću crpne pumpe i slično tome) je polovina desetine (tj. dvadesetina - a to znači da je zekjat od plodova koji su natapani ličnim trudom i troškom - od tih je plodova zekjat upola manji)." Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Ovo je razjašnjenje (tumačenje) prvoga (hadisa, tj. hadisa Ebu Seida koji je prošao, a koji će se opet sada navesti iza ovoga objašnjenja) jer zaista ono nije odredio vremena u (tom) prvome (hadisu kada će biti obavezno davati zekjat), misli (Buharija na) hadis Ibnu Umera "U (onome) što je napojilo nebo je desetina", (taj hadis tumači Ebu Seidov hadis), a objasnio je u ovome (tj. u Ibnu Umerovu hadisu koliko će se davati u ime zekjata) i odredio je vrijeme; a povišica je primljena (tj. a dodatak u tekstu je primljen od pouzdanog pripovjedača). A protumačeni sudi na nejasnoga (tj. a ono što je naročito istaknuto i određeno ima prednost nad onim što je nejasno i općenito) kada je predao (tj. pričao) njega pripadnik čvrstine (stalnosti, tj. pouzdan pripovjedač), kao što je predao (tj. pričao) Fadl, sin Abbasa, da

Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, nije klanjao u Kjabi, a rekao je Bilal (da) je već klanjao (Muhamed a.s. u Kjabi), pa se uzelo sa govorom Bilala (da je ispravnost, tačno, tj. uzeo se govor Bilala), a ostavio se govor Fadla (tj. a napustio se govor Fadla).

(Ovaj komentar Buharije o hadisima Ebu Seida i Ibnu Umera u kojem on kaže da Ibnu Umerov hadis tumači i pobliže određuje općenitost i širinu Ebu Seidova hadisa - taj Buharijin komentar se na dugo i široko razglaba od strane Ajnije i, nešto manje, od Kastalanije. Ta razglabanja ovdje nisu spomenuta, a ovo što je spomenuto više je izloženo prema Kastalanijinom obrazloženju.)

GLAVA:

Nije u (onome, tj. za ono) što je ispod pet veskova (obavezna nikakva) milostinja.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja, pričao nam je Malikj, rekao je: pričao mi je Muhamed, sin Abdullaha sina Abdurahmana sina Ebu Sa'sa'ata, od svoga oca, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije u (onome) što je manje od pet veskova (obavezna nikakva) milostinja (od žitarica i voća), a ni u manje od pet (komada) od deva stada (nije obavezna nikakva) milostinja (od deva), a ni u manje od pet ukija (641,5 grama) od srebra (nije obavezna nikakva) milostinja (od novca)."

Rekao je Ebu Abdullah (Buharija): Ovo je (tj. Ovaj je hadis) razjašnjenje prvoga (hadisa, tj. hadisa Ibnu Umerova koji je malo prije naveden) kada je rekao: "Nije u (onome) što je ispod pet veskova (obavezna nikakva) milostinja", zbog bivanja njega (Ibnu Umerova hadisa takvim da, tako da) nije objasnio (količinu imovine koju mora čovjek da ima pa da bude obavezan davati milostinju, zekjat), a uzima se vječno (uvijek) u nauci sa (onim) što (tj. uzima se uvijek ono što) su povećali (dodali u pričanju) pripadnici čvrstine (stalnosti, tj. čvrsti, pouzdani učenjaci) ili su objasnili.

(Iz ovoga što je sada rečeno i iz onoga što je rečeno pred ovom glavom od samoga Buharije može se shvatiti da Buharija hoće da kaže da se hadisi koje pripovijedaju Ebu Seid i Ibnu Umer međusobno dopunjuju i razjašnjavaju. U svakom od ta dva hadisa je objašnjeno po nešto što u drugom nije objašnjeno. U Ebu Seidovu hadisu je objašnjeno da treba imati najmanje pet veskova žita pa da bude čovjek obavezan dati milostinju, zekjat, a to nije objašnjeno u Ibnu Umerovu hadisu. U Ibnu Umerovu hadisu se objašnjava da se u ime zekjata treba dati desetina od žitarica i voća ako se natapaju kišom i tekućom i izvorskom vodom, dakle bez truda i izdataka za natapanje od strane vlasnika. Ako li je uloženi veliki trud i trošak vlasnika, onda se daje dvadesetina. To u Ebu Seidovu hadisu nije objašnjeno. Svaki od njih priča nešto više i određenije od drugoga, i taj višak u pričanju se prima kada ga priča čvrst i pouzdan, a i Ebu Seid i Ibnu Umer su čvrsti i pouzdani pa ono što je svaki od njih rekao jasnije i određenije ima prednost da se po njemu sudi nad onim (nego ono) što je svaki od njih rekao uopšteno i manje jasno i određeno. Sa ovim nekim stavovima Buharije ne slažu se hanefijski pravници u svima (u svim) slučajevima kako kaže Ajnija.)

GLAVA

uzimanja milostinje (od) datula kod rezanja (tj. branja, trganja) palmi, i (GLAVA o tome) da li će se ostaviti dijete pa (da) dotakne datule milostinje?

PRIČAO NAM JE Umer, sin Muhameda sina Hasena, Esedija, pričao nam je moj otac, pričao nam je Ibrahim, sin Tahmana, od Muhameda, sina Zijada, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), rekao je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (više puta u takvoj prilici da) se donesu datule (doslovno: da se dođe sa datulama k njemu) kod rezanja (branja) palmi, pa dođe ovaj sa svojim datulama, a ovaj (donese milostinju) od svojih datula (tako) da postane kod njega (veća količina datule kao) gomila od datula (gumno od datula). Pa počeli bi se Hasen i Husein, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) igraju sa tim datulama, pa je uzeo jedan (od) njih dvojice (jednu) datulu pa je učinio (tj. pa je stavio) nju u svoja usta. Pa je pogledao k njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvadio nju iz njegovih usta pa je rekao: "Zar nisi znao (Zar ne znaš) da porodica (rod) Muhameda neće jesti (tj. ne jede) milostinje (milostinju)?"

(Iz toga se jasno vidi da su sve datule na gomili, datule koje su ljudi donijeli u ime zekjata od prihoda svojih palmi, a donosili su ih Muhamedu a.s. da ih on razdijeli mjesto njih najsiromašnijim muslimanima.)

GLAVA

(onoga) ko je prodao svoje plodove, ili svoje palme, ili svoju zemlju, ili svoj usjev, a već je dužnost bila u njemu (tj. za njega da se dadne, da se da) desetina, ili milostinja pa je izvršio (obaveznu) milostinju od (tj. iz neke druge imovine) osim njega (tj. osim onoga što je spomenuto, što je prodato), ili je prodao svoje plodove, a nije bila dužnost u njega (za njega da se dadne) milostinja, i (GLAVA) govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne prodajte ploda do (časa ili vremena kada postane takav da) se pokazuje njegova valjanost (tj. dok ne počne sazrijevati)." Pa nije zabranio (nije ograničio Muhamed a.s.) prodaju poslije valjanosti (ploda ni) na jednoga (čovjeka, ni jednom čovjeku, tj. nije zabranio prodaje nikome, nije ograničio prodaju nikome kad je plod počeo da zrije), i nije naročito istakao (ograničio onoga) ko (je takav da) je bila dužnost na njega milostinja od (onoga) ko (je takav da) nije bila dužnost (na njega milostinja).

PRIČAO NAM JE Hadždžadž, pričao nam je Šubete, izvijestio me Abdullah, sin Dinara, rekao je: čuo sam Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da govori):

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, od prodaje (tj. zabranio je prodaju) ploda do (da) se pokaže (dok se ne pokaže) njegova valjanost. I bio bi (Ibnu Umer), kada se pitao o njegovoj valjanosti, rekao: Da ode njegova kvarež (šteta, tj. da zarudi, da počne crveniti, ili žutiti - već kako je koja boja karakteristična za koji plod kod njegova sazrijevanja, kako to tumače komentatori ovoga mjesta u Buhariji).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, rekao je: pričao mi je Lejs, rekao je: pričao mi je Halid, sin Jezida, od Ata-a, sina Ebu Rebaha, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (rekao je):

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, od prodaje (tj. prodaju) plodova do (da) se pokaže njihova valjanost.

("Salahun" - valjanost, dobrota ploda je još i tako protumačena da je plod već upotrebljiv za jedenje iako nije još zreo.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete od Malikja, od Humejda, od Enesa, sina Malikja, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio od prodavanja (prodavanje) plodova do (da) se (dok se ne) oboje (zasvijetle). Rekao je: Da se dobro (Dok se dobro) zacrvene.

GLAVA:

Da li će kupiti (sebi) svoju milostinju?

A nema štete (grijeha) da kupi (sebi) njegovu milostinju (neko drugi) osim njega jer zaista je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio samo milodarivaocu (tj. samo onome koji je dao milostinju, samo njemu) naročito od kupovine (tj. kupovinu, da on kupi sebi ono što je dao kao milostinju), a nije zabranio (drugome) osim njega.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukjeja, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Salima da Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), pričaše (pripovijedaše) da je Umer, sin Hattaba, milodario sa (jednim) konjem (tj. da je dao jednoga konja kao milostinju) u put Allaha (tj. za potrebu jednome čovjeku koji je pošao u rat za Božiji put, za vjeru), pa je našao njega (onoga konja nakon izvjesnog vremena, a on) se prodaje, pa je htio da kupi (sebi) njega. Zatim je došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je tražio savjeta (od) njega. Pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Ne vraćaj se u tvoju (svoju) milostinju." Pa s time (tj. zbog toga) je bio Ibnu Umer, bio zadovoljan Allah od njega, (običaja da) neće ostaviti da kupi (sebi jednu) stvar (što) je milodario nju (drugim načinom je neće kupiti) osim (tako da) je učinio nju milostinjom (tj. da ju je dao po drugi puta kao milostinju, u milostinju).

(To jest: Ako bi i kupio nekim slučajem nešto što je nekada dao u milostinju, ne bi to zadržao u posjedu i vlasništvu nego bi ga po drugi puta dao u milostinju, kao da je Ibnu Umer razumio da je nije lijepo kupiti radi posjedovanja i ponovnoga držanja u vlasništvu.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj, sin Enesa, od Zejda, sina Eslema, od svoga oca (Eslema, Umerovog slobodnjaka), rekao je: čuo sam Umera, sina Hataba, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Natovario sam (jednoga čovjeka) na (jednoga) konja u putu (na putu) Allaha (tj. za vrijeme jednoga vojnoga pohoda - a to znači dao sam za vrijeme priprema u borbu jednoga svoga konja jednome čovjeku na poklon), pa je upropastio njega (konja slabom hranom i timarenjem čovjek) koji je bio (ta osoba što je konj bio) kod njega, pa sam (sebi) htio da kupim njega. Pa sam mislio da će ga on zaista prodati za jeftinoću (tj. jeftino). Pa sam pitao Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Ne kupuj, i ne vraćaj se u tvoju (svoju) milostinju iako dadne tebi njega (pa makar ti ga dao) za (jedan) srebrenjak (tj. za novčić), pa (tj. jer) zaista povraćać (tj. onaj koji se vraća,

povraća) u svoju milostinju je kao povračač u svoju bljuvotinu (u ono što je izbljuvao, povratio, tj. on je kao onaj koji vraća u sebe, jede ono što je pobljuvao, povratio)."

GLAVA

(onoga) što se spominje u (vezi sa, tj. o) milostinji za Vjerovijesnika (tj. Vjerovijesniku), pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Muhamed, sin Zijada, rekao je: čuo sam Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Uzeo je Hasen, sin Alije, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), (jednu) datulu od datula milostinje, pa je učinio (tj. stavio) nju u svoja usta pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kih, kih (Pfuj, pfuj!)" Zato (zbog toga je to rekao da) baci (Hasen) nju (datulu iz usta). Zatim je rekao: "Zar nisi opazio da zaista mi nećemo jesti (tj. ne jedemo) milostinju."

GLAVA

milostinje na slobodnjačice (tj. na oslobođene robinje) žena Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ufejra, pričao nam je Ibnu Vehb od Junusa, od Ibnu Šihaba, pričao mi je Ubejdulah, sin Abdulaha, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Našao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, mrtvu (krepalu) ovcu (što) je dobila nju slobodnjačica Mejmune od milostinje (od zekjata, tj. koja se je ovca darovala, dala oslobođenoj robinji Muhamedove a.s. žene Mejmune, a dala se iz zekjata). Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zašto se niste okoristili sa njezinom kožom (Zašto niste iskoristili njezinu kožu)?" Rekli su: "Zaista ona (ovca) je mrtva." Rekao je: "Zabranjeno je samo njezino jedenje (kada je mrtva, krepala, krepala)."

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Hakjem od Ibrahima, od Esveda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), da je ona htjela da (sebi) kupi Beriru (jednu robinju) radi oslobođenja (radi oslobađanja nje, Berire od robstva), a htjeli su njezini gospodari da (sebi) uvjetuju njezino pokroviteljstvo (tj. da je prodaju pod uvjetom da im ostane pravo pokroviteljstva nad Berirrom; a to pravo je u sebi sadržavalo i pravo naslijeđivanja roba i robinje koji su oslobođeni ako nemaju bližih rođaka). Pa je (to) spomenula Aiša Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao njoj Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kupi (sebi) nju, pa (tj. jer) pokroviteljstvo je samo za (onoga, tj. pripada samo onome) ko je oslobodio." Rekla je: I donijelo se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (nekakvo) meso, pa sam rekla: "Ovo je (ono) što se milodarilo sa njim na Beriru (tj. što se dalo Beriri kao zekjat)." Pa je rekao: "Ono je njoj milostinja (tj. dato je njoj u ime zekjata, kao zekjat), a za nas je poklon (a ono je nama poklon, dar od nje)."

(Muhamed a.s. nije uzimao ni jeo milostinje i zekjata pa ga je zato Aiša upozorila na porijeklo mesa, ali je on njoj objasnio da je milostinja jedno, a poklon drugo. Poklon i obični dar je primao i jeo Muhamed a.s. To meso je dato Beriri kao zekjat i postalo je njezino puno vlasništvo. Ona je od toga svoga vlasništva jedan dio poslala nama kao poklon i zbog toga ga možemo jesti, nije nam ga zabranjeno jesti.)

GLAVA:

Kada se okrenula milostinja (tj. kada je postala vlasništvo onoga ko je primio nju, i tako se preokrenula i pretvorila u nešto drugo što se više ne smatra milostinja).

PRIČAO NAM JE Alija, sina Abdullaha, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Halid od Hafse, kćeri Sirina, od Ummu Atijje Pomagačice, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Unišao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, na Aišu (tj. Aiši - posjetio je Aišu), bio zadovoljan Allah od nje, pa je rekao: "Da li je (tj. Da li ima) kod vas stvar (tj. nešto - za pojesti)?" Pa je rekla: "Ne (tj. Nema ništa drugo) osim stvar (tj. osim nešto mesa što) je poslala njega k nama Nusejba od ovce koja je (ta što) si poslao nju (njoj, Nusejbi) od milostinje." Pa je rekao: "Zaista ona je već stigla (dospjela) njezinu (tj. svome) mjestu (na svoje mjesto)."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Musa-a, pričao nam je Vekji', pričao nam je Šubete od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio jednom u takvoj prilici da) se je donijelo meso (što) se milodarilo sa njim na Beriru (dalo se njoj kao milostinja), pa je rekao:

"Ono je njoj milostinja, a ono je nama poklon (od nje, Berire)." A rekao je Ebu Davud: obavjestio nas je Šubete od Katadeta, čuo je Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(Ovo je sened istoga hadisa, dakle iza ovoga seneda se isto priča. Razlika je u "od Katadeta, od Enesa" i "od Katadeta, čuo je Enesa".)

GLAVA

uzimanja milostinje od bogatih, i vraća se (tj. i ta uzeta obavezna milostinja od bogatih daje se i šalje se) u siromašne (među siromašne) gdje su bili (tj. gdje god se oni nalazili - a to znači da se zekjat iz jednoga mjesta i kraja može poslati u drugo mjesto i kraj ako tamo postoji veća bijeda i siromašniji muslimani).

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Zekerija, sin Ishaka, od Jahja-a, sina Abdullaha sina Sajfije, od Ebu Mabeda, slobodnjaka Ibnu Abasa, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Muazu, sinu Džebela, kada je slao (odašiljao, ispraćao) njega k Jemenu (u Jemen):

"Zaista ti ćeš doći jednom (narodu) ljudima, pripadnicima knjige (tj. pismenim ljudima - tako neki to tumače), pa kada si došao (tj. kada budeš došao) njima, pa pozovi ih k (tome) da svjedoče da nema božanstva osim (jedini) Bog (osim Boga) i da je Muhamed poslanik Boga. Pa ako se oni pokore tebi u tome, pa izvijesti ih da je Bog već propisao na njih pet molitava

(molitvi) u svakom danu i noći. Pa ako se oni pokore tebi u tome, pa izvijesti ih da je Bog propisao na njih milostinju, uzima se (ona) od njihovih bogatih pa se vraća (daje) na njihove siromašne. Pa ako se oni pokore tebi u tome, pa čuvaj se (izbjegavaj da uzimaš u ime milostinje, u ime zekjata) plemenite (čistokrvne životinje od) njihovih imetaka. I čuvaj se kletve obespravljenoga (lica, tj. onoga lica kojem si učinio nasilje, nepravdu), pa (tj. jer) zaista ono (je stvar takva da) nije između njega (toga lica) i između Boga (nikakva) zavjesa (koprena, pregrada, zastor, tj. Bog je direktno prima)."

GLAVA

blagosiljanja vođe i njegove molbe za druga (tj. za donosioca) milostinje i Njegova govora: "Uzmi od njihovih imanja milostinju (da) opereš njih i očistiš njih sa njom, i blagosiljaj na njih, zaista tvoji blagoslovi su smirenje (spokojstvo) za njih....".

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete od Amra, od Abdullaha, sina Ebu Evfa-a, rekao je:

Bio bi Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je došao njemu (kakav) narod (ljudi) sa njihovim (svojim) milostinjama (svojom milostinjom), (bio bi) rekao: "Bože moj, blagoslovi na rod omsice, tog-i-tog (blagoslovi porodicu i rod omsice, toga-i-toga, koji je donio ovu milostinju)." Pa je došao njemu moj otac sa svojom milostinjom (tj. donio mu je svoju milostinju da je on, Muhamed a.s. razdijeli među najsiromašnije svoje drugove) pa je rekao (Muhamed a.s.): "Bože moj, blagoslovi narod (blagoslovi rod, porodicu) Ebu Evfa-a."

GLAVA

(onoga) što se izvadi (dobije, izvuče) i mora (da li za to treba da se dadne zekjat, ili ne).

A rekao je Ibnu Abas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice: Nije ambra ("ambra" je vrsta mirisa - Nije ona) ruda (ili zakopano blago, tj. ne može se ambra porediti sa rudom, ili sa zakopanim blagom, novcem - "rikjaz" je ruda plemenitih metala koja izbija iz zemlje, a i zakopani novac), on (amber, ambra) je stvar (nešto što) je odbilo (izbacilo) njega more.

A rekao je Hasen (Basrija): U ambri i biseru je petina (tj. Za ambru, od ambre i bisera treba dati petinu u ime zekjata).

(Buharija se protivi tome Hasenovu mišljenju pa zato kaže:) Pa je učinio (tj. odredio) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, samo u (tj. od) zakopanog blaga (novca; ili: u rude, od rude) petinu, nije u (ono, tj. nije odredio od onoga) koji se pogodi u vodi (što se nađe u vodi). A rekao je Lejs: pričao mi je Džafer, sin Rebi'ata, od Abdurahmana, sina Hurmuza, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je (jedan) čovjek od Izraelićana pitao (tj. molio) nekoga (od) Izraelićana (tj. jednoga drugoga Izraelićanina) za (to) da pozajmi njemu (da mu dadne, da mu da u zajam) hiljadu zlatnika, pa je dao nju (tu sumu) k njemu. Pa je izašao u more (tj. na morsku obalu onaj što je dobio novac - izašao je na morsku obalu na dan kada je trebalo da povрати dug, dužne novce), pa nije našao (nikakve) lađe (broda da otputuje do onoga što mu je dao u zajam novce), pa je uzeo (jedno) drvo, pa je izdubio njega, pa je stavio u njega hiljadu zlatnika pa je bacio njega u more. Pa je izašao (onaj) čovjek koji je bio pozajmio njemu (te zlatnike), pa kadli (ono) drvo. Pa je uzeo njega za svoju porodicu (kao) drvo (za gorenje, loženje). Pa je spomenuo hadis (u cijelosti). Pa pošto je prepilio (prežagao) njega, našao je imetak (blago, novac, dakle te zlatnike).

GLAVA:

U zakopanom blagu je petina (tj. Od zakopanoga blaga daje se petina kao zekjat kada se takvo zakopano blago negdje nađe ili iskopa).

(Kao što će se naročito iz slijedećeg teksta vidjeti, "rikjaz" je Buharija upotrebio samo u značenju nađenog zakopanog blaga, novca, a nije "rikjaz" upotrebio nigdje u značenju ruda plemenitih metala koja se nađe u zemlji.)

A rekao je Malikj i Ibnu Idris (Šafija): Zakopano blago je pokopavanje preislamskog vremena, i malo (od) njega i mnogo (od) njega je petina. A nije ruda zakopano blago. A već je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"U rudi (rudniku koje nastradao, njegova krv, život) je uzaludno propao (tj. ne odgovara za njega niko), a u zakopanom blagu je petina."

A uzimao je Umer, sin Abdul-Aziza, od ruda (rudnika), od svake dije stotine drama (drahmi, tj. od 641,5 gr. - uzimao je) pet (drama, drahmi, tj. četrdeseti dio - 2,5 odsto). A rekao je Hasen (Basrija): Što je bilo (tj. Što bude bilo) od zakopanoga blaga u zemlji rata, pa u njemu je petina (tj. od njega treba dati petinu zekjata), a što bude u zemlji mira, pa u njemu (tj. pa od njega) je milostinja (tj. od njega se treba dati obavezna milostinja - zekjat u onom postotku kako se i daje zekjat). A ako se je našla izgubljena stvar (doslovno: ubrana stvar, jer ono što nađemo na zemlji bačeno, izgubljeno od nekoga ili ispalo nekome - to obično uberemo, uzmemo, pa ako je takva stvar nađena) u zemlji neprijatelja, pa objavi je, i ako je bila od neprijatelja, pa u njoj je petina (tj. neka je zadrži sebi, a od nje neka dadne, da petinu u ime milostinje). A rekao je neki čovjek (doslovno: neki od ljudi, tj. Ebu Hanife, jer tako Buharija na više mjesta u ovome svome djelu naziva Ebu Hanifu u daljem tekstu): Ruda je "rikjaz" (zakopano blago) kao (i) ukop (novca) preislamskog vremena jer zaista ono je (stvar takva da) se kaže (govori): zakopala (doslovno: zabola) se ruda, (to se tako rekne) kada je izašla od nje (jedna) stvar (tj. kada se pojavilo od nje, od rude nešto, neki dio). Reklo se njemu (tome nekom čovjeku za kojega se veli da je Buharija pod tim izrazom mislio na Ebu Hanifu): Već se govori (kaže) za (onoga) ko (dođe u takvu priliku da) se poklonilo njemu nešto (neka stvar), ili je zadobio mnogu dobit (učario mnogo čara) ili je bio mnogobrojan njegov plod: zakopao si se (zabo si se).

(To jest: i ovo u govoru znači riječ "erkjeze", pa ti nije ispravno pravna rješenja izvoditi na osnovu značenja te riječi u govoru, jer bi trebalo onda da se naziva "rikjaz" i ona imovina što je dobijena na poklon, i čar - dobit u trgovini i plodovi.)

Zatim je (taj neki čovjek pravnik) protuslovio (protivrječio tom svom prvom stavu i rješenju) i rekao je: Nema štete (Nema grijeha) da sakrije nju (rudu od onoga službenika koji ubire zekjat) i (da) ne izvrši (tj. da ne dadne) petine.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Ibnu Šihaba, od Seida, sina Musejjeba (Smisao je: Musejjeba, i od Ebu Selemeta, sina). A od Ebu Selemeta, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nijema (tj. životinja) je uzaludnost, i bunar je uzaludnost, i ruda je uzaludnost, a u zakopanom blagu je petina."

(To jest: Životinja domaća što napravi u času kada nije bio kod nje njezin vlasnik ili korisnik, to je propala stvar, za to se ne odgovara; i ko je iskopao sebi bunar u svojoj zemlji, pa (je) u taj bunar upao (neki) čovjek, vlasnik bunara ne odgovara za život toga čovjeka; i ko je kopao rudu, pa u onu rupu (je) upao (upadne) čovjek, za toga čovjeka neće (se) odgovarati, nije odgovoran onaj koji je kopao tu rupu radi rude - u svim tim slučajevima je uzaludno tražiti da vlasnici ili korisnici odgovaraju. A zadnja rečenica znači: od zakopanoga blaga se daje petina u ime milostinje.)

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je (On): "... i radnicima na njoj (na milostinji)...." i obračunavanja (tj. i polaganja računa) ubirača milostinje sa vođom (pred vođom).

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Musa-a, pričao nam je Ebu Usamete, izvijestio nas je Hišam, sin Urveta, od njegovog oca, od Ebu Humejda Saidije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Upotrebio je (zaposlio je, tj. učinio je radnikom, namjesnikom, pobiračem) poslanik, Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) čovjeka od Esda (plemena) na (ubiranje) milostinje Sulejmovića, zove se (taj čovjek) Ibnu Lutbijete (Ibnu Lutbijeti). Pa pošto je došao (sa svoga posla taj čovjek), obračunavao je njega (tj. pozvao je njega na polaganje računa Muhamed a.s.).

GLAVA

upotrebljavanja deva (od obavezne) milostinje i njihovih mlijeka za sinove puta (tj. putnike).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao mi je Jahja od Šubeta, pričao nam je Katadete od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da su (neki) ljudi iz (plemena) Urejneti mrzili Medinu (tj. teško su podnosili Medinu jer im nije odgovarao zrak i klima), pa je dozvolio njima poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da dođu devama milostinje (tj. da dođu na mjesto i teren gdje su se nalazile deve koje su sakupljene kao zekjat od imućnih muslimana). Pa su pili od njihovih mlijeka i njihovih mokraća, pa su (onda) ubili čobana (pastira tih deva) i potjerali su (sebi) stado (tih deva kojih je bilo oko petnaest). Pa je poslao (za njima potjeru) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa se došlo s njima (tj. pa su oni dovedeni), pa je izodsijecao njihove ruke i njihove noge i iskopao je (užarenim željeznim koljem, tj. klincima, ekserima) njihove oči i ostavio je njih u Harri (da) grizu kamenje.

(Harra je predjel u okolici, okolini Medine koji je pokriven crnim kamenom za koji se veli da bi mogao biti i vulkanskog porijekla. Muhamed a.s. je naredio da se ovi ljudi izmrcvare zbog toga što su oni takvim istim načinom mrcvarenja ubili pastira onih deva što su ih bili sebi potjerali.)

Slijedio je njega (Katadeta) Ebu Kilabete, i Humejd i Sabit (sva trojica pričajući) od Enesa.

GLAVA

obilježavanja vođe deve milostinje sa svojom rukom.

("Vesmun" je obilježavanje sa stavljanjem žiga pomoću usijanog željeza.)

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Velid, pričao nam je Ebu Amr Evzajja, pričao mi je Ishak, sin Abdullaha sina Ebu Talhata, pričao mi je Enes, sin Malikja, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Podranio sam k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa Abdullahom, sinom Ebu Talhatovim (tj. odnio sam rano, jutrom k Božijem poslaniku a.s. svoga polubrata Abdullaha Ebu Talhatova) radi (toga da) stavi na nepce njemu (u svojim ustima sažvakane datule - a to su tažili od Muhameda a.s. da čini novorođenoj djeci nadajući se Božijem blagoslovu posredstvom toga Muhamedova a.s. postupka). Pa sam došao njemu (Muhamedu a.s.), u njegovoj ruci (je) žig (željezni za obilježavanje marve, stoke), obilježava (Muhamed a.s.) deve milostinje.

U IME ALLAHA MILOSRDNOG MILOSTIVOG.

GLAVA

propisivanja (uzakonjenja) milostinje mršenja.

(Milostinja mršenja - sadakatul-fitr - je posebna milostinja koja se daje kada se isposti obavezni post mjeseca ramadana, ramazana.)

A vidio je (tj. smatrao je) Ebul-Alijeti, i Ata' i Ibnu Sirin milostinju mršenja propisom (zakonom, tj. najstrožijom dužnošću).

(O ovoj milostinji razne pravne škole imaju razne stavove koje nećemo ovdje navoditi.)

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Muhameda sina Sekjena, pričao nam je Muhamed, sin Džehdama, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Umera, sina Nafi'a, od njegova oca, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Propisao (uzakonio) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, milostinju mršenja: sa' ("sa" je 3,33 ili 3,34 kg.) od datula, ili sa' od ječma na roba, i slobodna, i muško, i žensko, i malo i veliko (lice) od muslimana, i zapovjedio je na nju da se izvrši (da se dadne, da se da) prije izlaženja ljudi k molitvi (tj. k molitvi godišnjeg blagdana, praznika, koja se obavlja prvi dan mjeseca ševala, prvi dan poslije mjeseca ramazana nakon izlaska Sunca na 45 minuta, dakle radi se o kako se kod nas kaže: ramazanskom bajramu).

GLAVA

milostinje mršenja (sadakatul-fitr) na roba i (na drugo lice) osim njega od muslimana (je obavezna).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, propisao milostinju mršenja: sa' od datula, ili sa' od ječma na svakoga slobodnoga, ili roba, muškoga ili žensko od muslimana.

GLAVA

milostinje mršenja je sa' od ječma.

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Zejda, sina Eslema, od 'Ijada, sina Abdullaha, od Ebu Seida, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Nahranjivamo milostinju (tj. Davasmo u hrani milostinju mršenja) sa' od ječma (tj. sa' ječma smo davali kao milostinju za mršenje).

GLAVA

milostinje mršenja je sa' od hrane (jela kakvog god to bilo).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malikj od Zejda, sina Eslema, od 'Ijada, sina Abdullaha sina Sa'da sina Ebu Serha, Amirije da je on čuo Ebu Seida Hudriju, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Izvađasmo (tj. Davasmo) milostinju mršenja sa' od hrane (veli se da ovdje hrana znači pšenicu, jer je iza toga rečeno ili sa' ječma), ili sa' od ječma, ili sa' od datula, ili sa' od jogurta (kiselog mlijeka pod kajmakom, skorupom, ali je pravo značenje: neslani mladi sir. To je prevodilac naknadno utvrdio.), ili sa' od rezačija (suhoga grožđa).

GLAVA

milostinje mršenja (da se dadne) sa' od datula.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Lejs od Nafi'a, da je Abdullah rekao:

Zapovjedio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za milostinju mršenja sa' od datula, ili sa' od ječma. Rekao je Abdullah: Pa su učinili (tj. uveli, proglasili) ljudi slično njemu (jednako njemu, sa'u ječma ili datula da je vrijedna količina) dva mudda od pšenice.

(Sa' se dijeli na četiri mudda, a to znači da je "mudd" četvrtina sa'a, dva mudda je količina od pola sa'a.)

GLAVA

sa'a od rezačija (suhog grožđa).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Munira, čuo je Jezida Adeniju, rekao je: pričao nam je Sufjan od Zejda, sina Eslema, rekao je: pričao mi je 'Ijad, sin Abdullaha sina Ebu Serha, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Davasmo je u vrijeme Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, sa' od hrane, ili sa' od datula, ili sa' od ječma ili sa' od rezačija (suhog grožđa). Pa pošto je došao Muavija (za kalifa, za halifu) i došla je pšenica (tj. i pojavila se u većoj količini pšenica kao prehrambeni artikl), rekao je (Muavija): "Pokazuje mi se (tj. Mislim da) mudd od ovoga (žita) vrijedi dva mudda (od ječma, da je mudd pšenice jednak, ravan količini od dva mudda ječma ili datula)."

GLAVA

milostinje (mršenja) prije bajrama (prije blagdana mršenja).

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Hafs, sin Mejsereta, pričao nam je Musa, sin Ukbeta, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zapovjedio za milostinju mršenja (tj. zapovjedio je milostinju mršenja da dadnemo) prije izlaženja ljudi k molitvi (blagdana mršenja).

PRIČAO NAM JE Muaz, sin Fedaleta, pričao nam je Ebu Umer od Zejda, od 'Ijada, sina Abdullaha sina Sa'da, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Izvađasmo (tj. Davasmo) u doba poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) dan mršenja sa' od hrane (kao milostinju za mršenje). I rekao je Ebu Seid: A bila je naša hrana ječam, i rezaćije (suho grožđe), i jogurt (pravo je: mladi sir), i datule.

GLAVA

milostinje mršenja na slobodnoga i posjedovanoga (tj. i roba).

A rekao je Zuhrija: U posjedovanih (tj. Za robove koji se posjeduju) za trgovinu milodariće se (daće se, ili daće zekjat - milostinju) u trgovini (za trgovinu, za trgovanje) i milodariće se u mršenju (tj. daće se za njih milostinja mršenja).

PRIČAO NAM JE Ebu-Numan, pričao nam je Hamad, sin Zejda, pričao nam je Ejub od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Propisao (Uzakonio) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, milostinju mršenja, ili je rekao (milostinju) ramadana (ramazansku milostinju - to sumnja pripovjedač u to koji je izraz rečen), na muško (tj. ta milostinja je obavezna i za muško), i žensko, i slobodna i posjedovanoga (tj. i roba) sa' od datula, ili sa' od ječma, pa su ujednačili (tj. izjednačili) ljudi sa njim (tj. sa sa'om ječma) polovinu sa'a od pšenice. Pa bio je Ibnu Umer (- ovo su sada riječi Nafi'a, oslobođenoga roba Ibnu Umerovog - Pa je bio Ibnu Umer običaja da) daje datule (tj. samo datulama izvršavaše milostinju mršenja), pa su opotrebili stanovnici Medine od datula (tj. oskudijevali su jedne godine stanovnici Medine u datulama) pa je dao ječam. Pa je bio Ibnu Umer (običaja da) daje od maloga i velikoga (lica), čak zaista davaše od mojih sinova (sve ovo kaže Nafi'). I bio je Ibnu Umer, bio zadovoljan Allah od njega, (običaja da) daje nju (tu milostinju onima) koji primaju nju. A davaše (ljudi milostinju mršenja) prije (blagdana) mršenja za dan ili dva dana (tj. prije bajrama na dan ili dva dana).

GLAVA

milostinje mršenja na malo i veliko (lice).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Ubejdulaha, rekao je: pričao mi je Nafi' od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice (s njima), rekao je:

Propisao (Uzakonio) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, milostinju mršenja sa' od ječma, ili sa' od datula na malo, i veliko, i slobodno i posjedovano (lice, tj. i na roba).